

V. Rastenis išvyksta

"Dirvos" redaktorius Vincas Rastenis yra pakviestas į Laisvosios Europos Komiteto (National Committee for a Free Europe) centrinę įstaigą New York'e tos įstaigos Informacijų ir Tyrinėjimų skyriaus Lietuvos sekcijos vedėjo pareigoms.

Ateinantį pirmadienį, sausio 21 d., V. Rastenis išvyksta iš Clevelando į New Yorką pradėti darbą tose pareigose.

"Dirvos" redaktoriaus pareigose pasilieka B. Gaidžiūnas.

Vilties draugijos NARIAMS

Sausio mėn. 12 d. Clevelande posėdžiavo Spaudos — Informacijos komisija ir Vilties draugijos komisija. Posėdyje dalyvavo ir J. J. Baciūnas, didžiausias Dirvos finansuotojas, jį V. Rastenis perimant iš K. S. Karpius ir dabar, ruošiantis perleisti Vilties draugijai. Pasitarime padaryti šie nutarimai:

1. Vilties narių tarpas įvedama ketvirtoji grupė. Į ketvirtą narių grupę įrašomi tie nariai, kurie Vilties draugijai įmoka 500 dolerių ir daugiau. Tokie nariai gauna 20 balsų teisę sprendžiant visus Vilties draugijos reikalus. Šį nutarimą turi išdėmėti visi Vilties draugijos talkininkai, telkiantieji naujus narius.

2. Pirmas Vilties draugijos narių teikimo laikotarpis baigiasi šių metų kovo mėn. 31 d. Iki to laiko talkininkai stengiasi kiek galima daugiau prirašyti narių.

3. Pirmasis Vilties draugijos narių susirinkimas numatytas sušaukti balandžio mėn. 26-27 dienomis Clevelande.

4. Visus tautinės minties veikėjus kvieisti į Vilties draugiją įstoti įmokant galimai didesnę pinigų sumą, kad tautinės minties žmonių būtų sudėtas pajėgus kapitalas, stiprinti ir plėsti tautinę spaudą.

5. Plečiant Informacijos Spaudos komisijos sudėtį iš Chicago pakviesti inž. J. J. Jurekūnį ir New Yorko Dr. B. Nemicką.

Šia pačia proga primename, kad į Vilties draugiją galima įstoti gaunant reikalingus pareiškimus iš Vilties talkininkų, kreipiantis jų pareiškimų į Dirvos redakciją arba Vilties vardu (6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio) tiesiog siunčiant pinigų.

Į Vilties draugiją naujai įstoję šie nariai:
K. Rimkus, Dover ..... 10 dol.
A. Vaitkus, Chicago ..... 25 dol.
B. Gaidžiūnas, Cleveland 100 dol.
St. Nasvytis, Cleveland 50 dol.
N. Antanavičius, Nashua 10 dol.

SLA NOMINACIJOS

SLA nominacijos į Pildomąją Tarybą, jau baigėsi. Kaip teko patirti, yra tokie nominacijų duomenys: Kandidatai į pirmininkus: Laukaitis — gavo 1,578 balsus, Bagočius — 607, Kalinauskas — 374 ir Gegužis — 121. Į vicepirmininkus: Dargis — 2,200 ir Grybiene — 90. Į sekretorius Dr. Vinikas opozicijos nurodė. Jis gavo 2,371 balsą. Į išdėmėjus: Gūgis — 1,442, Ginkus — 514, Trečiokas — 413 ir Čaplikas — 237. Į išdėmėjus — Mikuziūtė — 1,707, Mačėnas — 1859, Devenienė — 743, Arlauskas — 223, Budveltis — 243. Į daktarus kvotėjus: Dr. S. Biežis — 2,385 ir dr. A. Šliupaitis — 112.

DIRVA

THE FIELD

Kas bus Amerikos prezidentas

Šis klausimas diena iš dienos vis labiau "kaista". Ir kandidatūros pamažu ryškėja.

Vis aiškiau pradeda kalbėti, kad Trumanas nebebus kandidatu, nors galutinai jis gal pasisakys tikiai tada, kai bus paaiškėję, ką nominuoja respublikonai. Trumanui jau 68 metai, o jeigu jis būtų dar kartą išrinktas, beprezidentaudamas turėtų susilaukti 72. Sveikata esanti neperstipriausia ir gydytojai — stiprioje santarvėje su prezidentiene — Trumanui jokių būdu nebeataria dar ketveriems metams imtis ant savo pečių sunkią prezidento našą.

Ką demokratai nominuoti Trumanui atsisakys? Čia, atrodo, Trumano žodis turės beveik lemiamos reikšmės. O jo pasirinkimas esąs — Augščiausiojo Teismo pirmininkas Fredas Vinsonas.

Be to, jau yra sudarytas komitetas, kuris perša į kandidatus senatorių Estes Keefauverį. Šis yra pasižymėjęs, kaip komisijos pirmininkas tyrinėti korupcijos šaknis. Kadangi korupcija yra vienas iš svarbiųjų skaudulių administracijoje, tai Keefauverio kandidatūra šiuo atžvilgiu turi tam tikrą populiarumą, nors šiai ligi šiol tai labai mažai žinomas vardas. Trumanas nepirtatų Keefauverio kandidatūrai į prezidentus. Ir visa demokratų partijos viršūnė, turbūt, irgi tos pačios nuomonės. Greičiausiai galėtų būti tokia kombinacija: Vinsonas į prezidentus, o Keefauveris į viceprezidentus. Tai būtų pakankamai patraukli pora, kuri nesunkiai gautų ir pietiečių demokratų pritarimą.

Kas yra Vinsonas? Apie jį atsiliepiama, kaip gerą Augščiausiojo Teismo pirmininką, bet politikos srityje jis nedaug težiškas. Žinoma, tikrai, kad jis yra Trumano draugas, intymus jo patarėjas. Kai Trumanas buvo sumanęs "numaldyti" Staliną, tai buvo nutaręs siųsti Vinsoną, kaip savo asmeninį pasiuntinį, pas Staliną pasikalbėti. Ta kelionė neįvyko, nes Valstybės Departamentas kietai pasipriešino tam sumanymui. Iš to sunku daryti kokių nors išvadų, ar Vinsonas, tapęs prezidentu, eitų Stalino "maldymo" ar kitokiu keliu. Tenka spėti, kad užsienio politika, atėjus Vinsonui, nedaug tepakitėtų.

Bet ar jį išrinktų? Tai visai kitas klausimas. Šiuo metu administracijoje esančios tokios nuotaikos, kad demokratų laikotarpis, trukęs 20 metų, šį kartą baigsis. Jau dabar daugelis augstųjų pareigūnų ieško progų atsistatydinti ir kur nors kitur įstaisyti, o kai reikią ką naują paskirti, tai būna daug vargo, kol suranda, kas sutiktų būti skiriamas...

Todėl šiuo metu, kai kalbama, kas bus prezidentas, daugiau yra žiūrima, ką nominuos respublikonai.

Pirmasis smarkią akciją pradėjo senatorius R. Taftas. Jis jau turi užsitikrinęs gerokai skaičių delegatų respublikonų konvencijoje, bet iki reikiamo skaičiaus, kad būtų nominuotas, ir jam dar smarkiai toli.

Dabar, kada generolas Eisenhoweris aiškiai pasisakė, jog jis

yra respublikonas ir sutiktų būti nominuojamas prezidentu, jei tai būtų daroma, nors pats nedėsias jokių pastangų tai nominacijai laimėti, — dabar kaip tik prasidėjo atviros rungtinės tarp Tafto ir Eisenhowerio šalininkų.

Šalia šių dviejų "didžiųjų" yra dar du pretendentai: gubernatorius Warrenas ir Pensilvanijos universiteto prezidentas Stassenas. Šiedu, be abejo yra antraeiliai kandidatai, ir jų šansas galėtų pasirodyti tik tuo atveju, jei Tafto ir Eisenhowerio šalininkai nei vieni negaltėtų surinkti konvencijoje daugumos. Tas ar tas iš jų, galbūt, nespažautų ir viceprezidento vietą prie Eisenhowerio, nors vargu kuris iš jų galėtų būti poruojamas su Taftu.

Ką reikėtų išrinkimas vieno iš minėtųjų didžiųjų respublikonų kandidatų?

Taftas yra daugiau vidaus politikos žmogus, nors užsienio politikos klausimais jam irgi nesvetimi. Iš jo ligišolinų pareiškimų sunku susidaryti jo galimos būsimos užsienio politikos vaizdą, nes jis daugiau yra pasireiškęs, kaip dabartinės politikos kritikuotojas, tačiau mažai konkretaus yra pasiūlęs, ką reikėtų vietoj to daryti. Jo ir jo šalininkų dėmesys yra daugiau nukreiptas į Azijos reikalus. Europos klausimuose jis įtariamas beveik kaip izoliacionistas, nors prie to ir neprisipažįsta. Kiekvieno atveju, nuo Europos reikalų jis traukiasi atbulas ir, atrodo, yra linkęs palikti ją "kepti savam padažui", netgi... jei tas padažas būtų ir visiškai raudonas.

Eisenhoweris, priešingai, yra praktiškai įsitraukęs į Europos gynybos prieš komunistus organizavimą ir jį tai yra įdėjęs, galima sakyti, visą savo sielą. Būdamas prezidentu, be abejo būtų šalininkas politikos, kad Europa turi būti ginama ir jai turi būti padedama gintis.

Tačiau, jei klausium — kokios gi perspektyvos visiško komunizmo pavojaus pašalinimo reikalui, tai atsakytų būtų ne lengva. Apie Eisenhowerį sakoma, kad tai yra sąrašys, kuris neapkenčia karo, kad jis yra generolas — diplomatas, arba "taikos generolas". Atrodo, bent tuo tarpu, kad visos jo pastangos sustiprinti vakarų Europos karines pajėgas apsiriboją siekimu išlaikyti dabartinę padėtį. Oficialiai tokia yra ir dabartinės administracijos politika.

Kaip Trumanas, taip ir Eisenhoweris niekur nėra išdrįsęs prasitarti ką nors apie paties pavojaus židinio išnaikinimo būtinumą. Tarp ko kita, jis yra pasisakęs, kad tokio dalyko, kaip "preventyvinis karas" — nėra, nes kiekvienas karas yra tikras karas su visomis jo pasekmėmis.

Iš to negalima daryti išvadų, kad Eisenhoweris būtų išviso priešingas minčiai, esant galimybei, sulaužyti sovietinį imperializmą, bet ar jis yra šalininkas kokios nors iniciatyvos ta linkme — tai nėra aišku.

Šalia to, dabar jis yra nuodėms antikomunistinio fronto organizatorius ir ragina daug ko

SAUSIO M. EISENHOWERIO ZENKLE

Amerikos JValstybėse kiekvienų metų sausis yra mėnuo, kada susirinkus po Kalėdų atostogų Kongresui platieji gyventojų sluogsniai supažindinami su vyriausybės numatoma vesti politika vidaus ir užsienio gyvenimo srityse. Pirmoje eilėje pats prezidentas savo keliose kalbose ir pranešimuose išryškina ne tik politinius, bet ir ūkinius klausimus ir tuo būdu nubrėžia tams gaires, kurių laikytis yra numatiusi dabartinė JAV vyriausybė. Šių tradicijų laikytasi ir šiais metais — per trečiądienį prezidentas Trumanas savo "Sąjungos padėties" kalboje plačiai nušvietė vidaus ir užsienio padėtį, o šią savaitę palietė grynai ūkines problemas. Vis dėlto iš Paryžiaus atėjęs pranešimas, kad gen. Eisenhoweris sutinkąs būti statomas respublikonų kandidatu, nuotaikas Washingtone ne tik sujaudino, bet ir sukėlė nemažą sąmyšį bei įvairių spekuliacijų audrą ne tik sostinės politiniuose sluogsniuose, bet ir krašto gyventojų tarpe. Labai greitai nustelbti ne tik prezidento pranešimai, bet generolo jau aiškus pakrypimas į numatomas politines kovas bematant sukėlė vaizdą — vidaus ir tarptautiniuose įvykiuose kyla nauja asmenybė ir drauge kyla naujos galimybės šių įvykių tolimesnėje plėtroje. Kokios gi gali būti šio naujo politinio posūkio pasekės ir kokios yra galimybės Eisenhoweriui tapti JAV-bių prezidentu?

Smūgis prez. Trumanui

Dar ne taip seniai buvo daug spekuliacijų dėl prez. Trumano pasiryžimo dar kartą pabandyti laimės prezidento rinkimuose. Pe generolo Eisenhowerio pareiškimu jau išnyko beveik visos viltys, kad Trumanas sutiktų būti statomas kandidatu į prezidentus. Daug duomenų yra spėti, kad jis bus pradėjęs pasukitiniuosius savo prezidentavimo metus, o jie baigiasi kitų metų sausio 20 d. Eisenhowerio išėjimas į politinę areną bus sudavęs smūgį ir respublikonų kandidatui senat. R. Taftui — jei Eisenhoweris stos į kandidatų eilę, tai Taftui laimėjimas laikomas labai netikru dalyku.

Tarptautinės politikos srityje Eisenhowerio žygis reikštų, kad artimiausiais mėnesiais gal net respublikonų dauguma pasisakytų už tokią užsienio politiką, kuri nelabai skirtųsi nuo ligšiol Trumano vyriausybės linijos. Tada reikštų, kad šiuo požiūriu Eisenhowerio pasiryžimą galėtų sveikinti ne tik demokratų dalis, bet ir Europos kraštai. Patys JAV prezidento rinkimai įvyktų lapkričio 4 d., o vad. nominacijų seimai šaukiami liepos m. — respublikonai savo seimą šaukia Chicagoje liepos 7 d., o demokratų tame pačiame mieste liepos 21 d. Ligi liepos m. respublikonai turės apsispręsti dėl Tafto ar Eisenhowerio tinkamumo vairuoti kraštui, o laikotarpis po liepos m. gyventojai turės laiko pasirinkti asmenį, kuris turės padaryti galą nepertautamam 20 metų demokratų vadovavimui Dėdės Samo krašte.

Kongresas ir Churchillio kalbos

Churchillis keturias dienas tarėsis su prez. Trumanu, dieną viešėjęs New York'e pas savo seną draugą B. Baruchą ir tris dienas išbuvęs Kanados sostinėje Ottawoje, šį trečiądienį vėl grįžo į Washingtoną ir ketvirtadienį jungtinėje Kongreso sesijoje turi pasakyti kalbą. Dėl buvusių pasitarimų politinių sluogsnių nuromda kad nors daugeliu klausimų abiejų kraštų vadai sutarę, bet dar liko ir nemaža neišspręstų klausimų. Nors Amerika spaudžiūsi prietūs, kad šie labiau prisidėtų prie Europos suvienijimo, tačiau britai vis abejoja dėl europinės armijos sudarymo būdo ir greičiausiai prie jos neprisidės. Ūkiniai Anglijos sunkumai nebuvo smulkiau paliesti. Kongreso narių tarpe buvo pareikšta ir viešas nepasitenkinimas, kad abiejų valstybės vyrų pasitarimai nebuvo plačiau išdėstyti krašto gyventojams.

Jau septintas mėnuo

Šį ketvirtadienį sueina šeši

Eisenhoweris ir nauji vėjai Amerikoje

mėnesiai ir viena savaitė, kai Korėjoje tebevyksta derybos dėl paliaubų. Šiuo metu dar nesimato žymių, kad derybos galėtų išeiti iš ligišolinės klampynės. Delegacijų nariai ne tik pasisvaldo keiksmažodžiais, bet ir posėdžių metu skaito humoristinius laiškaščius (komunistai). Daugiausiai sunkumų kelia komunistų reikalavimas statyti šiaurės Korėjoje karinius aerodromus ir belaisvių pasikeitimo klausimas. Tokio ir Washingtono pastaruoju metu vyravo nuomonė, kad derybų klampinimas vykdomas pagal Maskvos įsakymus ir kad visas lošimas siejasi su bendra Kremliaus taktika. Juk ir Višinskio pasiūlymas perkelti derybas į Saugumo Tarybą, vakarų nuomone, reiškė norą tik klampinti visą paliaubų reikalą. Dėl to ir sovietų pasiūlymas buvo nubalsuotas vakarų naudai, lygiai kaip nepavyko Maskvai su satelitais praversti ir savo naujo pasiūlymo nusiginklavimo klausimu. Šį kartą Višinskis sutiko su nusiginklavimo komisijų priežiūra, tačiau su pastaba, kad jis nesikištų į kitų valstybių vidaus reikalus... Tai esanti sovietų nuolaida...

Smūgis prez. Trumanui

Dar ne taip seniai buvo daug spekuliacijų dėl prez. Trumano pasiryžimo dar kartą pabandyti laimės prezidento rinkimuose. Pe generolo Eisenhowerio pareiškimu jau išnyko beveik visos viltys, kad Trumanas sutiktų būti statomas kandidatu į prezidentus. Daug duomenų yra spėti, kad jis bus pradėjęs pasukitiniuosius savo prezidentavimo metus, o jie baigiasi kitų metų sausio 20 d. Eisenhowerio išėjimas į politinę areną bus sudavęs smūgį ir respublikonų kandidatui senat. R. Taftui — jei Eisenhoweris stos į kandidatų eilę, tai Taftui laimėjimas laikomas labai netikru dalyku.

Tarptautinės politikos srityje Eisenhowerio žygis reikštų, kad artimiausiais mėnesiais gal net respublikonų dauguma pasisakytų už tokią užsienio politiką, kuri nelabai skirtųsi nuo ligšiol Trumano vyriausybės linijos. Tada reikštų, kad šiuo požiūriu Eisenhowerio pasiryžimą galėtų sveikinti ne tik demokratų dalis, bet ir Europos kraštai. Patys JAV prezidento rinkimai įvyktų lapkričio 4 d., o vad. nominacijų seimai šaukiami liepos m. — respublikonai savo seimą šaukia Chicagoje liepos 7 d., o demokratų tame pačiame mieste liepos 21 d. Ligi liepos m. respublikonai turės apsispręsti dėl Tafto ar Eisenhowerio tinkamumo vairuoti kraštui, o laikotarpis po liepos m. gyventojai turės laiko pasirinkti asmenį, kuris turės padaryti galą nepertautamam 20 metų demokratų vadovavimui Dėdės Samo krašte.

Kongresas ir Churchillio kalbos

Churchillis keturias dienas tarėsis su prez. Trumanu, dieną viešėjęs New York'e pas savo seną draugą B. Baruchą ir tris dienas išbuvęs Kanados sostinėje Ottawoje, šį trečiądienį vėl grįžo į Washingtoną ir ketvirtadienį jungtinėje Kongreso sesijoje turi pasakyti kalbą. Dėl buvusių pasitarimų politinių sluogsnių nuromda kad nors daugeliu klausimų abiejų kraštų vadai sutarę, bet dar liko ir nemaža neišspręstų klausimų. Nors Amerika spaudžiūsi prietūs, kad šie labiau prisidėtų prie Europos suvienijimo, tačiau britai vis abejoja dėl europinės armijos sudarymo būdo ir greičiausiai prie jos neprisidės. Ūkiniai Anglijos sunkumai nebuvo smulkiau paliesti. Kongreso narių tarpe buvo pareikšta ir viešas nepasitenkinimas, kad abiejų valstybės vyrų pasitarimai nebuvo plačiau išdėstyti krašto gyventojams.

Jau septintas mėnuo

Šį ketvirtadienį sueina šeši

mėnesiai ir viena savaitė, kai Korėjoje tebevyksta derybos dėl paliaubų. Šiuo metu dar nesimato žymių, kad derybos galėtų išeiti iš ligišolinės klampynės. Delegacijų nariai ne tik pasisvaldo keiksmažodžiais, bet ir posėdžių metu skaito humoristinius laiškaščius (komunistai). Daugiausiai sunkumų kelia komunistų reikalavimas statyti šiaurės Korėjoje karinius aerodromus ir belaisvių pasikeitimo klausimas. Tokio ir Washingtono pastaruoju metu vyravo nuomonė, kad derybų klampinimas vykdomas pagal Maskvos įsakymus ir kad visas lošimas siejasi su bendra Kremliaus taktika. Juk ir Višinskio pasiūlymas perkelti derybas į Saugumo Tarybą, vakarų nuomone, reiškė norą tik klampinti visą paliaubų reikalą. Dėl to ir sovietų pasiūlymas buvo nubalsuotas vakarų naudai, lygiai kaip nepavyko Maskvai su satelitais praversti ir savo naujo pasiūlymo nusiginklavimo klausimu. Šį kartą Višinskis sutiko su nusiginklavimo komisijų priežiūra, tačiau su pastaba, kad jis nesikištų į kitų valstybių vidaus reikalus... Tai esanti sovietų nuolaida...

TIES INDOKINIJA DEBESYS TIRSTEJA

Paskutinėmis žiniomis, vis labiau auga kiniečių grėsmė pietryčių Azijai ir prancūzų Indokinijai ypatingai. Ten komunistinėms pajėgoms ilgai spiriasi 70,000 prancūzų karių ir 100,000 lojalų Vietnamo valstybės karių ir šiuo metu tie daliniai atsidūrę grasomoje padėty. Prancūzų moraliai pakirto jų vado Indokinijoje gen. de Lattre de Tassigny mirtis. Dabar pranešta, kad išilgai Indokinijos sienos sutelkta per 200,000 kinų dalinių. Suprantama, kad prancūzai yra rimtai susiripinę — kas bus, jei jiems teks visas jėgas mesti į Indokiniją? Turės numkentėti Europos gynyba. Reikia atminti, kad Indokinijoje yra pusė prancūzų karininkų ir šis karas prancūzams metams kaštuoja 1 bil. dol. Kritus Indokinijai, sparniniu požiūriu grėsmėje atsidurs Burma su Siamu ir atsidarys laisvi vartai į Malajus ir į Rytinę Indiją. Ir Washingtonas jau į šią įvykių eigą kreipia didesnę dėmesį — po Trumano — Churchillio pasitarimų išleista komunikate padarytas spėjimas Maskvai ir Peipingui, o per penktadienį svarbų pasitarimą Washingtono turėjo prancūzų armijos inspektorius gen. Juin. Nežinoma, kokie padaryti sprendimai, žinoma tik prancūzų pageidavimas — greita amerikiečių pagalba kinams pradėjus pulti. Politinių sluogsnių nuomone, amerikiečiai sutinką padėti tik savo oro ir laivyno pajėgomis.

GEN. DE LATTRE MIRUS

Per penktadienį klinikoje, ties Paryžiumi miręs po operacijos prancūzų gen. de Lattre de Tassigny, 1-sios prancūzų armijos vadas antrojo pas. karo metu ir pastaruoju metu Indokinijos dalinių viršininkas yra buvęs dideliu lietuvių draugu. Kas yra sekęs mūsų žiurioniškių gyvenimą ir žygius 1945 m. Vokietijoje, prancūzų zonoje, prisimins šio kario ne tik didelę paramą lietuviams — dainos puoselėto-

MENO IR TAUTODAILĖS PARODA ROCHESTERYJE

DAIL. A. DARGIS PASIRODO
AMERIKIEČIŲ VISUOMENEI

Sausio 11 d. Rochesterio "Memorial Art Gallery" patalpose buvo atidaryta lietuvių tautodailės ir meno paroda amerikiečių visuomenei. Paroda turi du skyrius ir išdėstyta dviejose kambariuose. Pirmam skyriuje išstatyti tautodailės dirbiniai, rankdarbiai, tautiniai kostiumai, gintaro dirbiniai ir kt. Kitas skyrius išimtinai paskirtas dail. A. Dargio grafikos darbams. Išstatyta per 30 paveikslų.

Dail. A. Dargis, vos prieš 5 mėn. atvykęs į JAV-bes, spėjo suorganizuoti savo darbų parodą. Išstatyti paveikslai yra grafikos, medžio ir litografijos darbai aiškiai moderninės krypties. Gal šiek tiek žymi šios srities pirmtakūno dail. Petravičiaus įtaka, tačiau jaučiasi tvirtas įsiejimas savęs. Temų įvairumė matosi dailininko kūrybinis pajėgumas. Temų vaizdavimas — abstraktinis sudaiktinimas formomis. Tenka pastebėti, kad amerikiečių visuomenė šiais mūsų grafiko darbais rodo didelį susidomėjimą, o vietos spauda palankiai atsiliepė, pabrėžė, kad tai yra šios krypties pirmoje parodoje Rochesteryje.

Šia proga, Rochesterio lietuvių choras, vedamas muz. P. Armono ir tautinių šokių grupė turės du viešus pasirodymus: sausio 21 d. Cosmopolitan klubo nariams ir sausio 27 d. — amerikiečių visuomenei. Paroda truks 3 savaites.

Šios parodos iniciatorė yra Rochesterio universiteto studentė D. Saladžiūtė. Jai talkininkavo sudarytas komitetas: Bendruomenės p-kas A. Beresnevičius, P. Norkeliūnas, S. Vedekaitė ir V. Sadauskaitė. Prie organizacinio darbo dirbo ir daug kitų Rochesterio lietuvių, kurių pastangomis buvo įrengtas tautodailės skyrius.

Tokio masto Rochesterio lietuvių pasirodymas yra pirmas. Vyt. T.

jams, bet ir jo simpatijas lietuvių tautai. Vakary spauda labai apgailestauja šio didelio kario ir patrioto mirtį ir kelia jo nuopelnus. Jo mirtis ypatingai apgailestina dabar, kada Indokinijos gynybams reikalingas moralinis atsparumas. Prancūzai mirusių generolų palaudojo Invalių Namuose netoli Napoleono karsto.

MALENKOVAS — STALINO IPEDINIS?

Malenkovo, Politbiuro nario, 50 m. sukaktis, kaip nurodo vakary spauda, buvo proga parodyti pasauliui, ką Stalinas pasirinko savo įpėdinį. Jis apdovanotas augščiausiu Leninu ordinu ir spauda pagarbiai įdėjo jo paveikslą su komentarais. Vakarams Malenkovas nesanti patraukli asmenybė. Šis nekalbus, nesišypsąs, negerias ir nerūkęs vyras daugeliu požiūrių seka Staliną ir šiuo metu vadovauja komunistų partijai. Jei Malenkovas užimtų Stalino postą, kas gi įvyktų? Neabejotinai, jis toliau vestų izoliacinę politiką, nenorėtų bendrauti su vakarais. Gelėžinė uždanga toliau skirtų Maskvą nuo pasaulio ir šaltasis karas vyktų panašiai ir toliau. Panaši lauktina ir vidaus politika. Tarp Stalino ir Malenkovo esąs gal tik tas skirtumas, kad dabar tesulaukęs 50 m. amž. šis pastarasis greičiausiai ilgiau gyvens už Staliną.

V. Rimvydas

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 8820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editors: Vincas Rastenis, Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 8820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išsina kiekvieną ketvirtadienį. Redaktoriai: V. Rastenis, B. Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

KAS ir KUR

• Kun. prel. prof. Kazimieras Šaulys, gyvenęs Lugano, 1952 m. sausio 16 d. minės garbingą 80 metų amžiaus sukaktį. Kun. prel. Šaulys, Kauno Arkivyskupijos Generalvikaras, yra pasi- rašęs Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą 1918 m. Vasario 1 d. Jo adresas: Lugano. Via Caloni 14.

• Dipl. agr. dr. A. Petraitis pradėjo dirbti Cornellio universi- te. Jis yra baigęs žemės ūkio Akademiją Dotnuvoje, o dokto- ratą gavęs Vokietijoje. Į Ame- riką atvyko pereinamųjų metų pa- baigoje.

• Šveicarijos lietuvių visuotinis susirinkimas įvyks vasario mėn. Zuericho mieste.

• Gabija neseniai išleido naują Nelės Mazalaitės apysaką "Me- nuo, vadinamas medaus". Tai yra septintoji iš eilės mūsų skai- tančios visuomenės mėgiamos autorės knyga. Nelė Mazalaitė su jai vienai būdingu stiliumi grakštumu iškelia ką tik ište- kėjusios moters sielos proble- mas, jaunamartės svarstymus ir iš jų išplaukiančius įvykius. Knyga 220 psl., kainą \$2.50, gaunama šiuo adresu: Gabija, 341 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

• Lietuviai veterinarijos gydy- tojai, gyvenę Amerikoje, išleido tikrai gerą leidinį "The Veteri- nary Academy at Kaunas". Lei- dinys išleistas anglų kalba ir

turi tikslą su šia Lietuvos augš- taja mokykla supažindinti JAV žemės ūkio departamentą ir Ci- vilinės Tarnybos komisiją.

Neabejotina, kad atitinkami pareigūnai, susipažinę su mūsų veterinarijos gydytojų išetu mokslu, sudarys palankesnes są- lygas gauti savo profesijos dar- bą. Veterinarijos gydytojų pa- vyzdžiu turėtų pasiekti ir kitų profesijų draugijos.

• Australijoje, Melbourne, gruodžio 29-30 d. įvyko Lietuvių Bendruomenės krašto tarnybos suvažiavimas. Dalyvavo 45 at- stovai.

Krašto valdybą išrinko: Vai- čaitis, Kmita, Kemežis, Boguža ir Kazoka. Garbės teisman: Kal- vaiči, Garbalius, Lukošius, Jansona ir Maželis.

Suvažiavimas priėmė nutari- mą, kad Vilkas baigtų ginčus, priimtų sąstatan. Maž. Lietuvos atstova, ratifikuotų susitarimą su dipl. šefu ir kt.

• Dail. T. Valius, gyvenęs Ka- nadoje, priimtas tikruoju nariu į Kanados Grafikų Sąjungą.

• Suėjo 15 metų nuo dail. K. Šklėrio mirties.

• Vyt. Maželis, jau Lietuvoje pasireiškęs, kaip meniškų nuo- traukų laikraščio bendradarbis, Amerikoje baigė studijas Foto Institute. Studijavo komercinę fotografiją.

• Dirvoj gauti paminėti šie lei-

Chicagos lietuvių centras - Margutis

Ateinančiais metais Ma- r- gutis švęs 25 metų jubiliejų. Sukaktis — graži ir reta Ame- rikos lietuvių kultūrinė veik- lo, kurios centre Chicagos Mar- gutis išlaikė vyraujančią pozici- ją. Pradėjęs savo kasdieninę ra- dido programą 1928 metais, Mar- gutis 25 metų bėgyje išsirutu- lojo ir pasiekė — pasakytum — lemtingos įtakos Chicagoj. Ne- pasitenkinę siaurais šeimyniško pobūdžio kultūrinės veiklos pa- sireiškimais, Margučio šeimini- kai, kurių siela buvo vėlionis Antanas Vanagaitis, pirmieji iš- drįso išeiti į platesnį lauką ir pasirodyti visais lietuvių įvairio- po meno ypatumais platesnei Chicagos visuomenei. Ma- r- gutis buvo tas, kurs ištrau- kė pirmasis lietuvių veiklą iš "pogrindžio" ir parapijų nuo- taikų ir perkėlė ją į puošnias Chicagos sales, į didmestį, į kil- mingiausios visuomenės susi- rinkimo vietas. Prieš 20 metų tokie drąsūs Margučio žygiai praskynė kelią ir — galima sa- kyti — patarnavo rodykle ki- tiems, jog reikia ir galima pa- stitkėti savimi, jei tik gerai pa- judinamos smegenys ir išnaudo- jamos visos galimybės. Rezulta- tas tos "margutiškos drąsos" šiandien yra tikrai pasigėrėti- nas: visi vertingiesi Chicagos lietuvių susitelkimai su meninė- mis programomis vyksta centri- nuose miesto rūmuose: Civic Opera House, Orchestra Hall puikių viešbučių salėse. Tuo kie- liu patraukiamas dėmesys į lie- tuvių veiklą ir amerikiečių spau-

dos, ir administracijos, muzikos bei dainos meno žmonių — ame- rikiečių. Margutis kiek- vienu metų ketvirtį pasirodo di- džiajai Chicago, suorganizuo- damas didelio masto įvairią pro- gramą, šių metų pirmam ket- virčiui Margutis skelbia savo tradicinį pokylį — Morris- son viešbučio salėje. Jis įvyks va- sa- rio 17 dieną, įvyks Lietuvos Nepriklausomybės mi- nėjimo nuotaikei ir kartu nuo- taikoj didesnių vilčių rytojui. Žavi programa, sudaryta iš ba- leto, muzikos, literatūros ir dai- nos, savo turiniu, neabejotinai, bus spalvinga, išimtinai ir vie- nintelė. Muzikais Al. Kučiūnas, kurs talkininkaujamas kitų, šia programa rūpinasi ir, be abejo, padarys viską, kad pokylis da- lyviai turėtų kuo pasigėrėti.

Ruošdamasis 25 metų sukak- ties paminėjimui, Margutis jau dabar numato tos šventės turi- nį. Tikimasi minėjimą suriši su ypatingai plačiu ne tik Chica- gos, bet ir visos Amerikos lie- tuvių dalyvavimu. Sukakties proga ruošiamasi išleisti atitin- kamą leidinį su plačia Ma- r- gučio veiklos istorija.

Chicagos lietuvių gyvenimas yra gana šakotas. Čia — galima sakyti — pati didžioji Amerikos lietuvių praeitis... Ir tame įvai- riame gyvenime Chicagoj Ma- r- gutis tiek su savo kasdieni- niu gyvu žodžiu, tiek savo mė- nesiniu žurnalu, tiek ir visais kitais savo veiklos reikšniais sugeba eiti pirmuoju. Pati Ma- r- gučio įstaiga — 6755 S. Western Ave. — visados pilna žmonių visokiausiais reikalais. Ir visiems Margutis pa- tarnauja, kam reikia, pataria; kam reikia — padeda.

Margučiai vadovauja vėlionies A. Vanagaitės našlė- onia L. Vanagaitienės, susida- riusi gana veiklą ir iniciatyvos pilną štabą, iš keturių nuolati- nių asmenų, pasiskirsčiusių dar- bą sritimis. Margučio nuolatinių ir pasiaukojusių talkininkų skai- čius yra pasigėrėtinai didelis. Jų visų viršūnėje stovi Antanas

Olis, kurs beveik visados yra pats pagrindinis autorius visų didesnių Margučio su- manymų ir pats didysis jų vykdytojas. Jis vadovauja vi- siems didiesiems Margučio susi- telkimams. Pokylis, kurs įvyks vasario 17 — irgi bus A. Olio vadovaujamas. Susidomėjimas šįmetiniu Margučio pokyliu yra tikrai didelis: visų sluoksnių lietuviai — gydytojai, kultūri- ninkai, prekybininkai, pramō- ninkai, judri naujakurių masė — visi ruošiasi dalyvauti vasa- rio 17 dieną Morrison Hotel — Margučio pokyliu. A. V.

Neitikino

LTS Chicagos skyriaus sausio 12 dienos susirinkime dalyviai buvo supažindinti su atsaky- mais, gautais į skyriaus praėjū- sių metų rezoliuciją dėl nenor- malų VLIKo ir Diplomatinės kolegijos santykių. Dalyvius itin nustebo ALTO sekretoriaus Dr. P. Grigaičio sofistinis raštas, kuriuo jis siekia įrodyti, kad šimuo ir jo pasirašyta kable- grama Krupavičiui tebuvo tik jų dviejų privatus žodis. Bet visa jo nervinga argumentacija neįsteigė paneigti vieno fakto, kad tas privatus žodis apmokė- tas visuomenės dolerių iš ALTO kasos.

Susirinkimas pasipiktino, kad keli VLIKo nariai savo nepa- teisinama taktika visą VLIKo darbą įmanevravo į mirties taš- ką ir pasėjo blogos sėklos sau- ją lietuvių visuomenėje. Visuome- nėje kyla vis garsesni balsai dėl neracionaliai leidžiamo jos ska- tikio ir dėl radikalių reformų bū- tinumo. J. R.

VAKARAS CHICAGOJE

Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyrius š. m. sausio mėn. 20 d. rengia dainos, muzi- kos ir literatūros vakarą.

Programą atliks solistai Vin- cė Jonuškaitė, Jonas Vaznelis, pianistė Birutė Nasvytytė — Smetonienė, rašytojai Stasys Santvaras ir Juozas Balčiūnas — švieslės.

Biliety ir kitais reikalais in- formacijos gaunamos Marguty- je (6755 S. Western Ave. Tel. Grovehill 612242).

SALPOS KLUBAS WATERBURY

Pereitoms Kalėdoms žinomas Waterburio lietuvių šal- pos klubas parengė ir išsiuntė lietuviams ligonims Vokietijoje iš viso 34 siuntinius.

Paveikslė yra klubo narių būrelis, susirinkęs paruošti siuntinius (ši nuotrauka buvo paskelbta Waterburio dienrašty). Iš kairės į dešinę: P. Karužas, M. Senkuvienė, Ant. Dzimidas, N. Karužienė, Antanina Colney ir St. Geonaitis.

Siuntinius apmokėjo šie asmenys: Mr. & Mrs. Antanas Kudirka, Mr. & Mrs. Stanley Senkus, Mr. & Mrs. Victor Liaukus, Mr. & Mrs. Alfa Plepys, Mr. & Mrs. John Slouksnaitis, Mr. & Mrs. Wm. Pabilonis, Mr. & Mrs. Anthony Daikus, Mr. & Mrs. John Shugsdinis, Mr. & Mrs. Joseph Gylis, Mr. & Mrs. Stanley Bajorinas, Mr. & Mrs. Walter Zem- lauskas, Mr. & Mrs. Bronius Šatas, Mr. & Mrs. Stanley Roma- nauskas, Mr. & Mrs. Joseph Dubauskas, Mr. & Mrs. Vincent Palonis, Mr. & Mrs. Vincent Klimsa, Mr. & Mrs. Leonas Staciokas, Dr. & Mrs. Victor Jasaitis, Mrs. Mary Sabis ir Francis Liedeka, Mr. Charles Dopkus ir Romonas Pakalnis, Mrs. Alice Romonas ir Mrs. Frank Stupelis, Mr. & Mrs. Adolfas Campe, Mr. & Mrs. Alfa Konce, "48 Green St. Club" — L. I. P. Club, "Lithuanian Memo- ries" radio program, Mr. Jonas Vingeris, Danutė Venclauskaitė, Dr. M. J. Colney & Steven Geonaitis, Mr. & Mrs. Vincent Wasilauskas, Mr. & Mrs. Chester Bogusas, Mr. & Mrs. Bronius Duda, Mr. & Mrs. John Koris, Mr. & Mrs. Joseph Jankus, Mr. & Mrs. John Kalenaukas.

Idėjinei spaudai sustiprinti neužtenka tik sumanymų ir nutarimų: tam reikia apčiuopiamo ir žymaus pasiaukojimo

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PĀTARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Senoji armija žūsta, bet nepasiduoda...

JURGIS SAVICKIS

Šis rašinys buvo skirtas J. J. Bačiūno neseniai išleistajai knygai "BALUTIS". Dėl pačiam raši- nyje paminėtų ar kitų priežasčių jam į knygą negalėjus patekti, knygos leidėjas maloniai leido jį paskelbti "Dirvoje".

Mielas Ponas Balutis. Vėl tenka jį prisiminti. Draugai iš Amerikos pa- informavo mane, kad esą greitai lei- džiam paminklinė apie p. Balutį kny- ga. Kvieslį aš gavau iš vieno Lietuvos diplomato, dabar gyvenančio Ameri- koje. Tiesą pasakius, nežinau kiek lai- ko jau praėjo, kai aš esu gavęs šį pa- minklinį laišką. Gal knyga jau spaus- dinama, ar net atspausdinta. Ne iš pri- gimto nenoro atsakyti į laiškus — ne- atsakymas į laiškus juk beveik mu- myse, lietuviuose, yra virtęs tautine savybe — taip pat nesu dar virtęs tiek gyvenimo filosofu, kuris į laiškus iš viso neatsako, bet, turį prisipažinti, fiziškai esu nusidirbęs. Tai yra net pa- vargęs iš kurio ten tremtinioško nuobu- džio, gink Dieve, visai dar nepasenęs, bet dienos darbas taip smarkiai suima žmogų į glėbį. Nepajunti kai diena pra- bėgo, kilęs kurią 5-tą, o jau saulė nu- šilėdusi. Ir vis dar manai, kad dar

galima būtų prasimanyti šis tas ir dar daug darbų lieka nepadirbta. Žmogus sulaukėji ir dingsti visuomenei. Beveik tokiu pat procesu, kaip mums čia, Eu- ropoje esantiems, dingsta visi lietuvi- ninkai, iškeliavę į Ameriką. Kai tik jie pamina savo lietuvišką koją Amerikos žemę, laiško nelauk.

Pasiteisinti turiu prisipažinti, o kai kuriam gal jau žinomas faktas, — dir- bu daržus pietų Prancūzijoje. Savo nuosavą sklypą. O tai jau daug. Tas nuosavas sklypas! Nors jau baigias be- sibelsti į duris toji nevykusi šeštoji gyvenimo dešimtis. Ir kai pats ank- čiau, tikriausiai per kažkokių dalykų susipainiojimą, esi buvęs Lietuvos dip- lomas. Turbūt už šią, pastarąją nuo- dėmę žmogus esi likimo pristatytas žė- mės dirbti. Bet dirbti žemėje — labai gera.

Bet šandien lyja lietus. Teškėna į medinės pašūrės stogą. Jauku ir — lietuviška. Pirmasis lietus po gerų še- šetos mėnesių sausros. Vadinasi nerei- kės laistyti. Vadinasi galima ir laišką parašyti draugams. Tai tokie mūsų

daržai. Ir tokios rūšies pasiteisinimai, kodėl nerašoma. Taip sakant, krito ūki- ninkui plunksna iš rankų. Kad ir labai mažas žemio ūkininko. Gal supras dabar knygos redaktorius, su kuo bus įsilei- dęs į reikalus. Ir patsai Balutis mes gyvenimo žvilgsnį į mano daržus. Su kuriuo nesimačiau gerą dešimtį ir su kuriuo vos vos tik neteko susitikti pa- staruoju laiku Paryžiuje, jei ne links- mės nuotaike žmonės nebūtų suklū- dę... O dalykas buvo toks. Užpėnai, po karo išsilaisvinę mūsų diplomatai buvo sukviešti Lietuvos organizacinių "veiksnių" (Dievas tenebaudžia žmo- nės už tokį kerėbišką žodį!) į Paryžių. Na, pagaliau, gausiu pasimatyti su Ba- lutiū, Lozoraičiu, laisvuojų žmogum — Žadeikiu ir dabar a.a. Jurgiu Šauliu. Bet, pasirodo, kvieslys tiek ilgai buvo tašomas: kokių titulu kviesti (ar ne- kviešti) Savickį, kad atėjo pačiose kon- ferencijose išvakarėse. Ir tai buvo kaž- kas panašaus į rusiško stiliaus doku- mentėlį... Man laisvam piliečiui, į jo- kius "postus" nesiveržiančiam, buvo gana nejauku. Taip ir nepasimačiau su

Balučiu!

Bet a. a. Martynas Yčas dažnai sa- kydavo, visa valdžia nuo Dievo, o kon- sulai tam, kad trukdytų publikai.

Ne jau dabar aš turėčiau rašyti ma- žą jubiliejinę oraciją Balutiui, savo fraką išdulkinęs? Ypač, jei ir šventės gal jau praėjo. Jubiliejus, tai negerai, tai kaž koks nuo jaunatvės truputį nužengimas. O Balutis (o podraug — ir aš!) tokie dar jauni.

* *

Jo optimistingi man laišškai, tokie jaunatviški. Tema: "Jurgi, senoji ar- mija žūsta, bet nepasiduoda..." Aš jį lengvai galėčiau įsivaizduoti toje pa- čioje Napoleono armijoje. Kai žmonės plakasi pirmyn, tik rusams nepasiduoti. Pavyzdžiui, Balutis prancūzo gre- nadierio uniformoje. Greta generolo Ney'o rusų miške, iš visų trijų pusių rusų kariuomenės apsuptas. Priešaky- je tik — pusiau užšalusį upė... Pusiau įšalusį ir tik vos imanti stingti upė.

Rusų karininkėlis išjoja iš girių tankumyno ir liepia prancūzų armijai pasiduoti.

Tačiau "drasusis iš drasiųjų", Ney'is subara karininkėli:

— Prancūzų armija žūsta, bet ne- pasiduoda!

Ir pirmasis puolė Ney'is su savo arkliu į vos imančią šaltį rusiškąją

upę. Balutis, po jo. Kiek kartų gyveni- me jis perplaukė neįtikėtinas upes. Ir vis išplaukdavo sveikas. Nes Lietuvos varpas šaukdavo jį naujų darbų dirbti.

Ne vienas mūsų senų kovotojų šiuo laiku yra žuvęs ar nukeliavęs į amž- nybes. Girdžiu, iš senų grenadierų šio- mis dienomis yra pasinėręs šioje gy- venimo upėje ir Jurgis Šaulys, tiek pat nudirbęs daug darbų. Senoji armija žūsta!

Kaip galima apie Balutį "jubilieji- nes" kalbas rašyti, — aš dar ir dabar gerai nesuimu kuria proga, — ar, ju- biliejinės knygos redaktoriui įprašius, ką nors gero pasakyti... Kad prie ju- bilianto šiuo atveju neprikimba jokios suktaktyvių datos (jubiliejai — senėjimo požymiai!), kad jis toks mano aky- se visuomet stipruolis, kaip iš titnago kaltas pytkovėlis.

Bet kas pagaliau ką nors "negero" galėtų pasakyti apie Balutį. Be to, po- nas Redaktorius liepė dar rašyti hu- moristiškai. Talkink žmogus humorus prie tokio kalibro ir tokios rimties val- stybės vyro! Ak, mano plunksna, ma- žas žemio darbininko!

* *

Daug metų mūsų su Broniu Ba- lutiū. Kaip sakytą, pirmiausia prisi- menu jį, kaip mano, ir mūsų visų Mi- nisterijos valdininkų, šefą. Buvo "kie- tas", tikras suvalkiečio titnagas. Į šefo

Lietuvoje žmonės priversti vogti

(Tęsinys iš perleto numerio)

Neseniai teko sueiti buv. karo belaisvių vokiečių P. B., kuris su teikė žinių apie lietuvių tremtinių gyvenimą Rusijos gilumoje ir Sibire. Pasakotojas buvo karo belaisvis Smolensko srity, kur pateko karui baigiantis. 1947 m. jis buvo ten už "provokaciją" nubaustas 20 metų į pėrauklėjimo stovyklą. Ten pat Smolenske buvo į minimąją stovyklą sudarytas ir transportas. Bevažiudamas transporte jis susipažino ir su pirmaisiais lietuviams. Jų buvo keletas vagonų, kuriais 200 vyrų ir moterų buvo gabenami iš Vilniaus kalėjimo. Pasakotojas tvirtina, kad jie visi buvo lietuviai, kuriuos prijungė prie jų bendro transporto. Transportas ėjo per Maskvą. Kelionės metu jis išsikabėjo su vienu Lietuvos universiteto profesorium, kuris kartu su žmona buvo už akių nuteistis 25 metais kalėjimo — esą "už pavojingą agitaciją". Mat, tas

susirašinėjo su savo broliu Amerikoj, buvo įtartas ir už tai nubaustas. Be to profesorius, jam dar teko kalbėtis su vienu ūkininku, kuris kartu su žmona ir dukra buvo Lietuvoje suimtas ir tremiamas. Ūkininkas mokėjęs šiek tiek vokiškai; jis buvo suimtas dėl to, kad sūnus, vokiečiams užimant Lietuvą 1941 m., buvo įsijungęs partizanui. Kiek laiko jiems reikės kalėti, to jie nežinojo, juos tik suėmė ir be jokio teismo išgabeno. Su kitais lietuviais, kurie buvo siunčiami kartu, jis negalėjo susikalbėti, nes tarp jų nebuvo mokančių vokiškai. Tą dieną, kai jie įvažiavo į Maskvą, ten buvo didelė šventė — 800 metų Maskvos įkūrimo sukaktis.

Kai transportas pasiekė Kazanę, tremiamieji buvo išlaipinti, suskirstyti grupėmis ir vėliau išgabenti įvairiomis kryptimis. Bet kol suskirstė, tai truko keletą dienų, ir tremtiniai turėjo laukti celės. Pasakotojas buvo uždarytas į vieną celę, kurioje rado šešis jaunus vyrus lietuvių, 17-20 metų amžiaus iš Vilniaus krašto. Jie buvo atgabenti jau prieš tai atėjusių transportu. Visi buvo sugauti miške rusų milicijos. Mat, jiems reikėjo stoti į rusų ka-

riuomenę, bet jie nestojo ir pasislėpė, o paskiau už tai buvo nubausti nuo 10 iki 15 m. s. d. kalėjimu. Po kelių dienų Kazanėje buvo sudarytas naujas transportas ir išsiųstas į Karagandą, kuriuo ir jis pats ten pateko. Į Karagandą atsiunčia daug transportų iš visų pusių su žmonėmis. Karagandos priverčiamųjų darbų stovykla yra labai didelė, tai — ištisas kraštas. Ji vadinama pėrauklėjimo kolonija.

Iš ten pabėgti neįmanoma,

nes aplinkui ją supa negyvenamos žemės — juosta, visą laiką saugojama sovietų kariuomenės, o viršum nuolat siuva žvalgybiniai lėktuvai, vokiečių karo metu vadinti "siuvamosiomis mašinomis". Į tą neapgyvendintą plotą eiti griežčiausiai uždrausta; jeigu tik sargybiniai ką pastebį, tuojau atidengia ugnį. Minimosios stovyklos vyriausioji valdžia yra sukoncentruota Dolinos mieste. Be to, yra dar keturi paskirstymo punktai šiose vietovėse: Karabas, Šarik, Kiezetau, Kočukabari. Kiekvienas paskirstymo punktas sudarytas iš daugelio darbo taškų. Tokį darbo tašką vėl savo ruožtu sudaro keliasdešimt barakų, ir jis turi apie 200 žmonių. Į tuos paskirstymo punktus nukreipiami visi transportai, iš kur ir paskirsto į darbo taškus. Tam taškui, kuriame teko gyventi pasakotojui, buvo skirtas uždavinys auginti avis. Kiti taškai augina kitus gyvulius. Tačiau viršininkas paprastai esti rusas valdininkas. Taip pat ir jo padėjėjai yra rusai. Prižiūrėtojai ir sargyba skiriami iš tų pačių tremtinių, bet tik iš kriminalinių nusikaltėlių. Daugelis iš jų yra ginkluoti. Jie kitus imtinių varo į darbus, saugoja, kad nepabėgtų, ir vakare parvaro atgal į barakus. Šitie prižiūrėtojai ten turi visišką valią, ką jie padaro, tai yra šventa. Veik visi jie yra labai žiaurūs ir su kitais elgiasi labai kietai.

Esti atsitikimų, kad prižiūrėtojai ne vieną net visai užmuša ir per rytinį patikrinimą praneša savo viršininkui, kad tiek ir tiek "nusikaltėlių likviduoti" — atseit, tiek "gabalų mėsos",

kitaip tų lavonų ir užmuštųjų nevadina. Viršininkas atsako: "viskas tvarkoje" — ir dalykas baigtas. Per visą buvimo laiką nepasitaikė nė karto, kad viršininkas smulkiau pasiteirautų apie nužūtytąjį.

Barakai yra mediniai ir tušti. Baldų — jokių. Lovų ar, kitaip sakant, guolių kiekvienas pasitaiko sau, kaip išmano. Vieni prisineša molių ir pasitaiso aukštus, ant viršaus pridėdami sienos, kiti ir tokių nepasidaro. Antklodžių, kurių kiekvienas treminis gauna po dvi, nėra niekas amžiais plovęs, nėra laiko, be to, nieks negauna jokių priemonių švarai palaikyti. Antra vertus, žmonės yra tokie nusilpę, pasidarę nepaprastai flegmatiški, jog šitie reikalai jiems visai nerūpi. Jų svarbiausias rūpestis — gauti ką nors užvalgyti ir kuo geriausiai atsigulti.

Maisto davins

Yra labai menkas. Dirbantieji į dieną gauna tris kartus po litrą sriubos ir 400 gr. duonos. Sriuba — tai tik karštas vanduo su keliais kopūsto lapais ar runkeliais. Bulvių ar mėsos niekuomet neteko matyti. Ligoniai ir seni, kurie jau nebegali dirbti, gauna 300 gr. duonos ir tų patį kiekį sriubos. Kadangi to maisto yra labai mažai, tai už viską turi nukentėti avys, nes jos šeriamos taip pat avizomis ir miežiais. Nors labai griežtai draudžiama avis tokiu būdu "skriausti", bet niekas to nepaiso, nes išbadėjusiems žmonėms svarbiau, kaip išlaikyti savo gyvybę, negu įvykdyti įsakymus.

Pasakotojas gyvena viename barake su kunigu iš Lietuvos

Kunigas buvo 59 m. amžiaus ir turėjo atlikti tą pačią darbo prievolę, kaip ir visi kiti. Tačiau jo Lietuvoje neužmiršo artimieji, kurie kartais atsisėdavo jam po siuntinį. Todėl jam buvo truputį lengviau gyventi ir nereikėjo visų įprastinių būdu skriausti avių. Minimasias dvasininkas buvo nubaustas 20 m. s. d. kalėjimo už "valstybės tvarkos ardymą". Kitaip tarus, jis

"perdaug pasakė pamokslo metu". Kai 1950 m. balandžio mėn. pasakotoją iš ten išvežė, minisasis kunigas ten dar pasiliko.

Stovykloje yra ir moterų,

tik jos apgyvendintos specialiai pastatytuose barakuose maždaug už 700 m. nuo barakų vyrų. Vyrams užėti į moterų barakus griežtai uždrausta. Vis dėl to atsiranda tokių, kurie naktį ten nuyksta. Vad. prižiūrėtojai į tai per daug nekreipia dėmesio. Moterys ypatingo alkio nekenčia, nes vyrai joms nuneša ir atiduoda paskutinį savo duonos davinį, o patys skriaudžia avis. Dėl gabalėlio duonos prostitucija yra labai paplitusi, ten pinigais atstoja duona. Kadangi moterų skaičius yra žymiai mažesnis, tai joms duonos pakanka. Savaimė suprantama, atsiranda ir naujagimių. Tokios motinos gauna papildomo maisto, būtent, — vieną kvadrantą litro pieno ir 100 gr. duonos. Kai vaikas sulaukia vienerių metų amžiaus, tai nuo motinos atimamas ir išvežamas.

Pasakotojas teigia, kad

1947 m. spalio mėnesį į Karabasą atvežė 3000 pabaltiečių: lietuvių, latvių ir estų. Jie buvo visiškai nuo kitų izoliuoti. Kiekvienas iš jų turėjo ant krūtinės po numerį. Vieni sakė, kad tai yra buvę partizanai, kiti — kad tarnavę vokiečių kariuomenėje. Jie buvo išvežti į geležies rūdos kasyklas. Taip bent pasakojo kiti. Vienas lietuvis tremtinis, dirbęs Karabase paskirstymo punkte, suskaičiavo, kad per 9 mėn. per Karabasą perėjo 2000 lietuvių, o jeigu prie to skaičiaus dar pridėsime kitus tris paskirstymo punktus, tai jis padidės ketveriopai. Kad pasakotojas būtų žinojęs, jog Vokiečių jam teks susidurti su lietuviais, tai būtų pasistengęs apie juos surinkti daugiau ir tiklesnių žinių. Šiaip jis rinko žinias apie savo tautiečius vokiečius, kuriems atvežė apie 120 adreus. Daugiau ir smulkiau apie gyvenimą minimosiose stovyklose ir Karagandoje galėtų papasakoti vokiečių rašytoja Neumann, veikalo "Stalino ir Hitlerio belaisvė" autorė, kuri yra buvusi ne tik Hitlerio kacetuose, bet taip pat mačiusi Karagandos ir kitas Sibiro koncentracijos bei darbo stovyklas.

Italų belaisvio pasakojimas

Lietuvos pasiuntinybė prie

IŠ LAIŠKŲ REDAKTORIAMS

Mūsų padangėje viskas būtų pusėtina, tik užtektinai nepasitenkinimo įnešė šimuočių Grigaičių kreivos telegramos. Dėl to nemažai yra lietuvių, kurie kaip protestą dėl jų kreivos veiklos žada susilaikyti nuo aukojimo A.L.T. ir VLIKui. Tai gal ir liūdna, bet žmonės tuo nori išreikšti savo nepasitenkinimą. Visų pagėdavimas yra, kad susitarimas būtų patvirtintas ir VLIKan įsileistas Maž. Lietuvos atstovas.

Puiku, kad Dirva viską pastebi ir tinkamai reaguoja. Jei

šv. Sosto yra gavusi iš vieno Italijos piliečio (p. S. R.) laišką, kuriame jis sakosi buvęs sovietų belaisviu 1942-1947 m. Jam tekę matyti daug koncentracijos stovyklų ir būti net drausmės darbo batalijonų viršininku. Lietuvių jis sutikęs stovykloje Nr. 190 Vladimiro mieste, prie Maskvos, kur jie buvo atvaryti darbams moterų ir traktorių fabrikuose. Stovyklos NKVD juos persekiojusi daugiau negu kitus. Kadangi daugumas jų buvo jau senesnio amžiaus žmonės, tai jie buvo visiškai pasidavę savo likimui.

Lietuvių minimasis karo belaisvis matęs taip pat Kazachstano anglių kasyklose. Diegagano stovykloje, 800 km. nuo Kazachstano sostinės Karagandos, vadinamosios Alkanosios stepės zonoje, jis taip pat radęs nemažai lietuvių dar 1947 m. Ten ištrėmti mūsų tautiečiai turėdavę atlikti žemės kasimo darbus. Jo teigimu maisto stoka ir labai griežtas lietuvių deportuotųjų traktavimas nemažai nuvarė į kapus. Paskirtas kurį laiką vienos stovyklos viršininku, laiškų autorius sakosi kiek galėdamas jiems padėjęs ir lengvinęs jų dalią. Jo žiniomis, lietuvių dar yra šiose stovyklose: 1. Mizinofko, kur jie dirba fabrikuose ir prie žemės kasimo darbų; 2. Nr. 165, kur jie skirti kirsti mišką; 3. Gusstaline — dirba prie miško kirtimo ir žemės kasimo; 4. Nr. 14 — 20 km. nuo Karagandos; 5. Jie dirba akmens kasyklose, prie namų statybos ir žemės kasimo darbų; 6. Karagandoje — dirba anglies kasyklose; 7. įvairiose Kazachstano respublikos vietose.

ne Dirva, tai daug ko mes nežinotumėm.

Draugas dėl to mūsų kolonijoje neteko pasitikėjimo. Visi pastebėjo, kad perdaug šališkai, su kreiva tendencija nušviečia Diplom. šefo santykius su VLIKu. Tad pilnai pritariame Dirvos užmatai pozicijai Dipl. šefo ir Vliko santykiams nušviesti. Geriausi linkėjimai!

S. G., Chester, Pa.

"Dirva" 1951 m. lapkričio 8 d. Nr. 45 rašė apie nesusipratus Springfielde, Il.

Atremdamas taikomus priekalštus noriu pažymėti, kad Vincas Abramikas vadovavo lietuvių tremtinių būreliui 18 mėn. kaip pirmininkas. Per tą laiką buvo ir Balfo skyriaus valdybos vicepirmininkas.

Atsimenu, kaip rinkimuose Vincas Abramikas norėjo pasprukti iš pirmininko pareigų, bet jam nebuvo galimybės, nes jį vėl išrinkdavo. Man pačiam teko būti meno vadovu, ir režiisuoti keletą veikalėlių. Matydavau grįžusį pavargusį iš sunkaus fabriko darbo, bet nepavargusia valia, ir matydavau, kaip pats atlikdavo scenos techninius darbus. Taip pat negalima pamiršti, kaip didelį kovotoją su didžiausiu visos žmonijos priešu — komunizmu. Ir tik jo dėka, viena kita senų lietuvių išeivių šeima, susipratus, ir grįžo į teisingą kelią.

O kiek sumažino "Vilnius" skaitytojų. Tai yra gražus pavyzdys, kitiems paklydusiems.

Vincas Abramikas padėjo įsteigti šeštadienio lietuvišką mokyklą, kurioje ir mokytojo pareigas ėjo.

Negailėjo aštrios satyros ir tiem broliams — sesėms, kurie pamiršę tėvynę, žūstančius Sibire, ir kraują liejančius partizanus, pamiršo net kuklią auką prisidėti.

Baigdamas noriu pasakyti, kad Vincas Abramikas tautiškos minties laisvės kovotojas, yra pabaisa komunistuojantiems.

Ir noriu tų, kurie puola paklausti: Brangūs Broliai — Sesės, ar dėl to jis nustojo Springfieldo vietos visuomenėje autoriteto? Ne. Tegul pasisako patys skaitytojai.

Valerijonas Stasiūnaitis

Mano pagėdavimai "Dirvai":

1. Pasidaryti dienraščiu.
2. Vengti bereikalingų ginčų su mums draugingomis organizacijomis bei asmenimis.
3. Tvirtai laikytis (kaip iki šiol) ir atremti puolimus kaip iš kairės, taip ir dešinės.

Jūs J. V., Boston

Prisidėk

prie VILTIŲ — spaudos

ir radio bendrovės

rėmimo.

Gražiausia dovana

saviems ir svetimausiems Sešiolikto Vasario — Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga V. Augustino Lietuvos valdų knyga

TĖVYNĖ LIETUVA (Our Country Lithuania)

Kaina \$5.—, o ordiname įrišime \$12.—. Pinigus su užsakymais siųsti tiesiog į leidyklą: P. ALISAUSKAS, 107-17 118 ST., RICHMOND HILL, N. Y. Galima gauti ir pas platintojus.

(7)

"Šita knygelė —

MĖNUO, VADINAMAS MEDAUS

— niekuomet nebūtų buvusi parašyta, jei mes gyventume ten, kur esame išmesti... — taip savo septyntąją knygą pradeda žymioji mūsų rašytoja NELĖ MAZALAITĖ. Autorė su jai vieni būdingu stiliaus grakštumu iškelia ką tik ištėkėjusios moters sielos problemas, jaunamartės svartymus ir iš jų išplaukiančius įvykius.

Šią (ne tik iš vardo) įspūdingą apysaką išleido Gabija. 220 psl., kaina \$2.50. Knyga gaunama:

Gabija, 340 Union Avenue, Brooklyn 11, New York (5)

kabineta neįsisi bet kaip, apsišlause ir savo minčių nesutvarkęs. Ponas Balutis buvo Ministerijos generalinis sekretorius. Tai yra, po užsienio ministerio — pirmas asmuo. O gal ir ne tik "po ministerio", bet ir šiaip — pirmas asmuo. Net augščiau. Nes anuot vieno ministerijos vyriausiojo sargo ir varitininko: "Daug jų, ministerijų, pasikeičia, o aš ne!" Tikrai, kiek tų ministerijų pasikeisdavo, o Balutis — ne! Na, ir išdidusis ministerijos sargas.

Balutis ne tiek "sektoriario", kiek valdė ir dirigavo. Naujai lipdė iš pamatų ministeriją. Jis buvo dievas ir kapitonas savo laive. Su kiekvienu galįs pasielgti kaip noris. Sakysim, koks Laisvės alėjos dandy vaikščioja sau ir špaceruoja. Ir nieko nedirba. Ryto: "Tamsta, ir Tilže, konsulatui!" — ten darbo bus, dar ir kokio. Arba, kuris į pasą lipdyti konsuliarinius ženklelius sufalsikuodavo (buvo ir tokių!). — "Į centrą!" Užuoat tampymoši po teismus, į centrą, arčiau po jo, Balučio, sparnelio: Toksai "į centrą", naujai sužudysiam ir bediplomatuojančiam valdininkui, buvo tam tikros rūšies staigi bausmė. Jaunatviški vilčių ir polėkių apkarpymas. Kiek tokių valandų valdininkų Balutį keikdavo ir dantimis griėdavo, už suteiktą valdininkiską "skriaudą" ir neteisębę. Bet Balutis atsisleisdavo. Iš pusiaužmonių ir nežmonių padarydavo žmones. Niekam kriminalo nekeldavo. Vyriškai atsisleis-

davo. Nes pats buvo džentelmenas.

Ministerijoje buvo dar vienas asmuo, būtent, tuometinis Augustinas Voldemaras. Šis žmogus ministeriją ne tik valdė, pats būdamas priešakyje kelių ministerijų, — krašto apsaugos ir kitų, — kiek jis, taip sakant, trumpais protarpiais skraidė virš mūsų ministerijos, kaip koks visaregis ir permatas aitvaras. Iš tų trumpučių skraidymų, — kiekvienas atsilankymas, maždaug, kompleksui painių dalykų išspręsti, trukdavo iki 15-kos minučių, — žinoma, nieko gero negalėdavo išieiti ir nieko gero neišeidavo.

Menu vieną rytmetį tai 15-kai minučių Voldemaras įgriuvo, kepurėtas ir kaliošuosas, į mūsų ministeriją pundo laikraščius nešinas. Šiaip jis skaitė daug, skaitė nuo švedų iki italų laikračių.

— Ar skaitėte šitą? — "šitas", tas buvo Rygos rusų emigrantų dienraštis. — Paklausė tokiu tonu, tarytum ministerijos generalinis sekretorius turėjo perskaityti visus apylinkės ir tolimesnius, Tolimųjų Rytų neišskiriant, dienraščius. Kadangi Balutis tokiems niekais neužiimdavo, jis, įsimonklines, diskrečiai žvilgtelėjo į tą peršamąjį rusų Rygos marmalyną. O ten, deja, mūsų adresu buvo prirašyta nemaža.

— Po velnių! — iššovė savo klasiškąją tiradą Balutis.

Būtent, Sovietai tomis dienomis šventė savo pirmąsias penkerių metų sukaktuves. Sovietai tuomet buvo kažkokia mažiūnė vieneta ir tas "penketis" atrodė kažkokiu kurjuo tuomet. Bet Rygos laikraštis didelėmis raidėmis skelbė, kad į tas iškilmes Lietuva buvo išsiuntus savo delegatą. Taip sakant, Sovietams visuomet drauginga valstybė, Lietuva, šiuo savo aktu įtampriai yra pabrėžusi savo prisirysimą... — Ar buvo išsiųstas mūsų delegatas į Maskvą?

— Aišku, ne! Aš irgi įžvelgiau viena akimi į dienraštį. O baisenybės! Maskvoje operavo išsilumęs mano geriausias draugas, pasiuntinys A.

— Pone Direktoriau, ar Tamstai yra žinoma, kur šiuo metu yra mūsų ministras A.? — kreipėsi ir į mane Zeusas.

— Taip! Jis šiuo metu Vienoje.

— Vienoje!

— Taip, savo povestuvinėje kelionėje...

Ministerijos šefui lyg ir patiko toksai ministerijos valdininkų visomis aplinkybėmis žinojimas.

Mano, mielas draugas Jonas A. kaip tik parašė man, — ant greitųjų, tik atvirlaiškį, — kad jaučiasi puikiai Vienoje ir ima baigti studijuoti, su savo naujai įgyta žmonele, visas Lehoro operetes ir tolygius klasicizmus. Bet Maskva, Maskva? Ar ne kurio ten, ir-

gi "povestuvinių" žiedo žmonelei pirkti...

Kadangi Voldemarui baigėsi ritualo nustatytą 15 minučių, jis suskubo: — Atstovas A. turi būti atleistas iš savo pareigų!

— Tamsta įsidėmėsi šį įsakymą, Pone Sekretoriau, ir man referuosi rytoj.

Tai buvo tie laimingi laikai, kad kiekvienu momentu, nekaltai gaivalinėjęs Laisvės Alėja, žmogelis galėjo būti paskirtas atstovu, ir tokiu pat nuoseklumu iš savo pareigų galėjo būti atleistas virš kojomis. Tad mudviem su Balučiu išgirsti mudviejų šefo tokią sentenciją, buvo nejuokai.

Voldemaras išvyko į kitą ministeriją. Voldemaras šiam momentui dingo. Mūsų Ministerija liko tuščia, nelygu kurie fantomai būtų išsidanginę iš jos. Telikova mudu du su Balučiu.

— Savicki, perkelk A. į Taliną!

Talinas tuometiniam lietuviškam diplomatu, amžinai tik Paryžiaus begidžiančiam, buvo kaip ir mirtis. Tarytum būtų pasakyta, Savicki, iškelk atstovą A. (tuomet jis buvo Prahėje) į Raseiną ir kad amžinai jis ten liktu ir kas antrą savaitę eitų mišparų, su vietos diduomene, klausytis...

Bet šiaip Balutis neleido žmogaus likviduoti.

Į kurią dieną atsilankė Voldemaras į ministeriją. Jis iš viso turėjo nepaprastai disciplinuotą atmintį. Iš tik-

ryjų, tuoj jis Balutį paklausė:

— Ar atleiduote iš užimamos vietos atstovą A.?

— Taip, pone pirmininke!

Bet žodžio Talino jis nepamiršo. Toks buvo Balutis.

Mes jį visi gerbėme. Na, ir begalo bijojome. Tai buvo tikras Ministerijos generalinis sekretorius.

Tuo metu aš buvau vienas vienatinis Ministerijoje Direktorius (žinoma, direktoriauti buvau nuskirtas per nesusipratimą), kas reikė 200 valdininkų savo žinioje, o podraug mūsų pirmininko Voldemaro vienkart buvau paskirtas, tuomet mūsų vienatinio, teatro ir operos direktorium, — dar, vadinasi, 400 naujų žmonių. Tuo būdu UR Ministerijoje dažnai nuo pat rytmečio imdavo rikiotis mūsų prašmatnios balerinos, arčiau prieiti prie teatro direktoriaus, o į teatrą užeidavo dažniausiai savo asmenis byloms intymiau aptarti Ministerijos valdininkai. Man nuo tokio diplomatiškai — baleriniško suktinio net galvoje sunku darėsi. Nieko rimtesnio nesugebėdamas prasimanyti, savo ministeriškame ofise, aš imdavau tame pačiame biure, pavyzdžiui, stilizuoti savo lietuviškas noveles. Ant savo direktoriško stalo.

(Bus daugiau)

Plikas protestas - silpnųjų ginklas

Straipsnyje "Ar užmiršom kaip kovoti dėl Lietuvos" ("Dirvos" 1 nr.) P. J. Žiūrys dar kartą parodo pirštą į dažnai pasakutiniu laiku minimą reiškinį — į vadinamosios katalikiškosios srovės pastangas viešpatauti lietuvių visuomeniniame gyvenime bei rengti dirvą savo viešpatavimui ateityje ir Lietuvoje, kai ji bus nusikračiusi svetimos okupacijos.

Su tais minėtos srovės užsimojimais nelinkusiu sutikti mūsų inteligentiją jis kaltina neturėjimu pakankamai tvirtu nugarkaulio, kokį turėję tokie senesnės kartos veikėjai, kaip dr. J. Šliupas, J. Širvydas, K. Račkauskas ir kiti. Dabartiniai inteligentai, esą, nors ir nesutikdami su anos srovės pretenzijomis, "tyli it išmoksintai avinai, neva nenorėdami ardyti tai kos". Jis siūlo, ypač tokiais atvejais, kada "po tikėjimo priedanga minios panaudojamos politikiems tikslams", kenksmingiems Lietuvos laisvės kovai, "išskirti protestą, demaskuoti jų tikslus ir pareikšti jiems ir jų pakalikams kovą".

Račkausko "nugarkaulis"

Sunku yra sutikti su visais P. J. Žiūrio nurodymais "tvirtu nugarkaulio" pavyzdžiais. Sakysim, K. Račkausko, kurio "nugarkaulio kietumas" nuvedė į valstybės pinigų išekvojimą, į kalėjimą, o šiuo metu — į bendradarbiavimą su okupantais, galbūt, skundžiantis nukentėjusiu nuo "krivinių Smetonos režimo..." šios pavardės sugretinimas su širvydo ir šliupo pavardėmis, turbūt, įvyko tik per nesupratimą.

Pagaliau, ir pats J. Šliupas, būdamas kovojančiu ateistu, bendradarbiavo su kun. Burba, pridėjo pirštą ir prie lietuviškų katalikiškų parapijų steigimo — aišku, ne tikėjimo, o lietuviybės išlaikymo sieklams. Jeigu šiandien įvairių pasaulėžiūrų lietuvių bendradarbiavimą lietuviškais reikalais laikytum "nugarkaulio silpnyste", tai tada ir šliupai gal tektų tokią silpnystę prikišti?

Argi tiesa, kad pas mus taip jau viskas nutylima?

Jei iš tikrųjų būtų nutylima, tai šiandien nebūtų klausimo apie padėtį Vlike, nebūtų klausimo apie jo santykius su diplomatais, nebūtų kalbos apie tai, kas darosi Taryboje, niekas nežinotų ne tik tai, kas apmoka "privačias" Tarybos vadų telegramas, bet nežinotų nei, kad tokios telegramos buvo. Jei būtų nutylima, tai nei P. J. Žiūrys nebūtų sužinojęs apie Taryboje pradėtą praktikuoti "veto" metodą. Žodžiu sakant, būtų "na šipkie visio spokojno..."

Naujiena

atrodo ir teigimas, kad Tarybą sukūrė kunigija susidėjusi su

socialistais, ir kad jie išardė Lietuvai Vaduoti Sąjungą, kad jie Vliką per Tarybą pastatė "Valdžios Egzilyje" rolnė.

Juk yra žinomi faktai, kad Taryba buvo sukurta visų srovių sutartinai, kad LVS įsikūrė vėliau ir kad jos nei kunigai nei socialistai neišardė, o ji, susijungusi su kitom dviem tautinės srovės organizacijom virto Amerikos Lietuvių Tautine Sąjunga, kuri tebegyvuoja.

Vlike pačiame užteko pretenzijų "valdžios" titulus, bet kaip jame ne visi tam pritaria, taip ne visi tam pritaria ir Taryboje. Tas tiesa, jog lygiai viešai, lygiai kita paminėta srovė gal būtų daug davusios, kad tautinės srovės veikėjai ligi šiol tebeveiktų separatiškai ir susikaldžiusi į kelias organizacijas. Jei šiandien Taryboje nebūtų tautinės srovės atstovų, tai gal Taryba ir oficialiai Vliką skatintų į "valdžios" vaidinimą avantiūras, bet dabar, jei kas panašaus ir atsitinka, tai tik "privačiai". Visuomenė turi progos tą sužinoti, tatau nėra nutylima. Ir visuomenė pati daro išvadą iš viso to, ką ji žino. Šiandien jai nereikia išvadą dėti į lūpas būtinai sukratytas ir dar visokiais koliojamais žodžiais "papirintas", kaip tai būdavo įprasta gerokai seniau.

Dėl ko protestuoti?

Kad katalikiškos pasaulėžiūros prisilaikantieji lietuviai organizuojasi į ateitininkus, mariononus, jėzuitus, kitas organizacijas bei jų federacijas — dėl to protestuoti nėra pamato, — tai yra jų teisė, tokia pati, kaip ir kitokių pasaulėžiūrų lietuvių organizacijų savose organizacijose. Taip pat nėra pamato protestuoti, jei kas mini Mindagdo krikšto jubiliejų, panašiai, kaip nėra pamato kitiems protestuoti, jei kas minės kurio žymaus protestantų tikybos įvykio jubiliejų ar, pagaliau, kurio žymaus asmens mirties ar gimimo sukaktį. Mindaugo krikšto jubilėjaus proga paaiškėjo tik vienas dalykas — kad vienokias ar kitokias išvadas apie tą faktą remiame daugiausiai spėjimais, nes permažai tėra užsilikę istorinių dokumentų, kurie neabejotinai nušviestų visas to įvykio aplinkybes.

Protestuoti yra pamato tik tada, kai kuri nors akcija yra kreipiamą, ar bent manantiems protestuoti taip atrodo, kad yra kreipiamą Lietuvos laisvės kovai žalinga linkme. Juk ir kalbamojo straipsnio antraštėje klausima "Ar užmiršom kaip kovoti dėl Lietuvos", o ne kaip kovoti "su katalikiškosios srovės veikimu..."

Kas tuos "diegus" laistė?

Yra paminėti trys "diegai", kurie ateityje gali išaugti į laisvės kovai žalingus auglius: 1) Maž. Liet. nuo Vliko simbolinis izoliavimas, 2) kišimasis į dip-

lomatinių įstaigų savitarpius santykius, partinės politikos suformavimą stengiantis diskredituoti jų koordinacinę instituciją, 3) "veto" metodų įvedimas laisvės kovai vadovaujančiuose organuose (metodo, kuris paralizuoja net JTO veiklą, metodo, kuris kada pražūdė Lietuvos — Lenkijos valstybę). Pagaliau — bendra tendencija monopolizuoti vienos srovės rankose visos išlaisvinimo kovos kontrolę, už kurios įtariama slypinti mintis — užstikrinti monopolines pozicijas ir ateityje pačioje Lietuvoje, kas iš esmės visiškai priešinga visų srovių pareiškimui, jog laisvoje Lietuvoje siekiama demokratiškos santvarkos, o ne vienos srovės ar partijos privilegijų.

Prieš šiuos reiškinis spirts yra pamato

Tik čia reikia dviejų pastabų. Viena — bent ligi šiol kai kuriuos iš šitų diegų "laistė" ne vien tik katalikiškosios pasaulėžiūros srovė; pav., prie antrojo "diego" laistymo prisidėjo ir iš dalies net ir dabar tebeprisidėda kai kurie ir kairiųjų srovių veikėjai; "veto" praktikavimas Taryboje irgi nebūtų galimas be samoningo ar pasyvaus kairiųjų grupių tam pasidavimo (vien ALTS atstovai neturi galimybės tokiai praktikai užkirsti kelią, jie tegali tik pareikšti visuomenei, kad toks reiškinys yra).

Antra pastaba — vien tik protestas yra permenkas ginklas. Jis niekuo negeresnis už paprastą nepatvirtintą parodymą ar pasakymą. Sakysim, kad net blogesnis, nes jis parodo tik nerimą, jaudinimą, nebesąmoningumą, o jokioje kovoje tas ženklas nėra teigiamas. Jei yra protestai, turi būti šalia jų ir veiksmai. Arba — dar geriau veiksmas net ir be protestų...

Realiai ką atlikti, tiesa, yra daug sunkiau, negu protestuoti arba šiaip "pipirngais" žodžiais pasibarti. Bet jeigu jaučiama, kad nieko apčiuopiama negalima padaryti, tai juo labiau nėra prasmingi svaidyti protestais. Čia tinka tarptautinės politikos dėsni: jei skelbi ultimatumą, tai būk pasiruošęs vykdyti ir sankcijas, o jei sankcijoms neturi jėgos, tai ir nuo ultimatumų susilaikyk...

Apie kokius veiksmus čia gali būti kalba?

Vieną iš konkrečių veiksmų P. J. Žiūrys siūlo kovoje dėl lietuviškųjų mokyklų. Būtent, arba daryti vaikams tikybą jų tėvų kalba, arba mes tuojau išsiskiriam ir, reikalui esant, prisidedam net prie kito tikėjimo (pav., protestantų).

Tiesa, čia yra siūlymas tik šitaip pagrasyti, tačiau, jeigu skelbiame toks grasymas, tai reikia būti pasiruošus jį ir įvykdyti, kai nepaklausys.

O vykdyti tokį grasymą kažin ar kas būtų pasiruošęs. Ir štai dėl ko. Visų pirma, jei kas yra ateistas, ar bent stipriai indiferentiškas tikybos reikale, tai nenuosekliai būtų grasyti per eiti į kitą tikybą. O jei kas tiki, tai dėl kalbos tikybos vistic nekeis.

Pagaliau, nei protestonų nei kuri kita tikybą čia, Amerikoje, nesiūlo mums lietuviškųjų mokyklų be mūsų pačių pastangų. O tos pastangos — susidėkit pinigų, pasisamdykit mokytoją ir turėsit pamokas... Nereiks nei tikybos mainikauti...

Daug kur tatau galima viešose mokyklose, arba ir bet kurios tikybos parapišose mokyklose. Eilę ir lietuviškųjų parapišinių mokyklų tas klausimas irgi panašiai jau sutvarkytas. O kur nesidūda — čia jau reikia

turėti drąsos ir nugarkaulio pasijieškoti kitos mokyklos, kurioje lietuviškoms pamokoms reikia masų sąlygas galima gauti. Bet kiekvienu atveju reikia susidėti ne visai mažai pinigų. Kad tai būtų galima, reikia, kad lietuvių visuomenė tam atitinkamai susiorganizuotų.

Ne naujiena, kad katalikiškosios srovės veikėjai šitokio sprendimo daug kur vengia. Vis bando kaip nors nenusidėti bažnyčios vadams, prašyti, laukti, net ir iki begalybės, nors ir jų kantrybė kaikur jau baigia išsėkti. Tokiu atveju reiktų imtis iniciatyvos kitiems, kurie, ne taip jau labai bijo sugadinti savo santykius su bažnytine hierarchija (kurių gal nei neturi). Jie turi platesnius vietos visuomenės sluoksnius suraginti atitinkamai susitvarkyti. Tačiau tatau galima, tik turint atitinkamą visuomenės dalį pakankamai stiprios įtakos.

Ne tik mokyklų, bet ir visuose čia paminėtuose bei nepamini (pav., protestonų). Tuoose reikalaujame įtakos klausimas svarbiausias. O įtaką visuomenėje yra pasiekiami ne protestais, bet pastangomis, įtikinimu.

Vietoj protestų...

Jeigu atrodo, kad kas nors turimą įtaką vartoja tikslams, kuriems negalime pritarti, su kuriais manome esant reikalingą kovoti, tai turime pradėti nuo savos įtakos plėtimo. Negana tik kėti, kad mūsų mintys yra teisingos, nuoseklios ir įtikinančios — reikia jas pasakyti, ir pasakyti taip, kad jas girdėtų koliausiusi mūsų dominancijos visuomenės sluoksniai. O to negalima pasiekti husiskundimais, kad, štai toki ar toki išardė mūsų tokią ir tokią organizaciją, tie ar kiti daro tą ir tą ir t.t. Nepadės net ir "krienuose padažyta" polemika.

Savo nusistatymams paskleisti, visuomenę jiems palankiai nuteikti, reikia ne tik, kad tie nusistatymai būtų nuosekliai pagrįsti, įtikinančiai išdėstyti, bet reikia ir paskleidimo priemonių. Pagrindinės tam priemonės — spauda ir organizacija.

Šioms priemonėms suorganizuoti ar sustiprinti reikia ne protestų, o darbo ir lėšų.

V. Rastenis

Ar jau pirmai

Vilties,

spaudos ir radijo

draugijos

nario lakštus?

TUOJ ISIŠGYKITE NAUJĄ

Balio Gaidžiūno

knygą

VIENERI METAI

IR

VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Gana ginti šlamštą

Nors K. S. Karpius garsinosi tesas tik 50% amerikonas, bet kartais jis pakalba amerikoniškiau ir už 100% amerikoną. Pamatęs tikrąjį zuikį, jis šaudo akiai ir bile kaip (žiūr. "Dirvos" Nr. 2). Nei V. Alseika, nei dr. Vyšniauskas niekur netvirtino, kad visų blogybių vienintelė priežastis — tik "fanibukai". Tų priežasčių tiek daug, jog jų visų nė jaučio skūron nesurašysi. Tik ne visos jos palietė lietuvių ir jų jaunimą. Pav., Amerikoje labai paplitęs ir narkotikų vartojimas (merijuana, heroinas, kokainas, paregorikas ir t.t.). Suprantama, kodėl mūsų spauda apie tai tyli: mat, toji blogybė dar nesiskverbia į mūsų tarpą. Žodžiu,

kasomės ten, kur mums niežti. Juk ir pats K. S. Karpius rašo, jog ir tremtinių vaikai jau puolaš. prie "fanibukų". Užtat tikrai jau pats laikas dalyką pavadinti tikruoju vardu: tos knygpalaikės yra niekas kitas, kaip vaikams — nuodai, o jų leidėjams — lengvai susigrobtomi pinigai.

Kadangi pagal esamus įstatymus kiekvienas, jei tik yra gimęs šioje šalyje, tuo pačiu jau yra amerikonas, tai kogi dėl visokių niekšybių didžiųjų kaltės dalį K. S. Karpius suverčia negrams? Juk jie čia yra gimę, jų šaknys šioje šalyje yra bene 200 metų senumo. Todėl paprastai logika sako (tegu tai kam ir nepatinka), jog jie yra didesni amerikoniškai už tuos, kurie šioje šalyje atsirado vos prieš 40, na, tegu ir prieš 80 metų.

K. S. Karpius jau kelintą kartą su panieka

primena lietuviškas birbynes. Lyg tatau būtų kažkokia šmėkla, nuolatos persekiojanti ir neduodanti ramybės. Kodėl tas birbynes vis prisimena, man ir ilki šiol nesuprantama. Aš gi pasakyčiau, kad tikrai geriau bus, jei mūsų vaikai iš visų plaucių pūs tegu ir amerikoniškas birbynes bei švilpynę (jų užtektinai yra visose žaislų krautuvėse) ir jomis tik truputį gadins tėvų nervus. Kaip bekalbėtume, o ir amerikoniškos birbynės visgi yra 100 kartų geresnės už amerikoniškus "fanibukus". Nuo "fanibukų" gali atsitikti taip, jog kada nors policijos automobiliai lėks gatvėmis, pūsdami visas savo birbynes ir gaudydami jauniki, susidėjusį su boma ir gengsteriais. Kažin kokia tada bus tokio jaunikio tėvų nervų ramybė?...

K. S. Karpius tvirtina, kad gengsterizmas, gemblerystė, grobišavimas, kyšininkavimas ir kt. esą

ateivių atsivežti dalykai. Toks tvirtinimas yra visai keistas. Kiekvienas paprasčiausias žmogelis pasakys, jog visa vadinamoji amerikoniška tauta yra ne kas kita, kaip ateiviai ir jų vaikai, išskyrus, žinoma, pačius indėnus. Ir jei šiandien Amerika turi pačius augščiausius pasta-

tus, pačius ilgiausius tiltus, pačius didžiausius fabrikus, jei čia darbo žmogaus uždarbis pats geriausias, jei gyventojai didžiausią Konstituciją ir Laisvės Statulon įrašytas kilniaisiais dėsniais ir šukiais, pagaliau, jei ir pats Karpius, tarp daugelio gerų dalykų, gali laisvai sauginti šlamštinius "fanibukus", ir t.t. — už visa tatau reikia sakyti aišų tik tiems ateiviams, o ne indėnams.

K. S. Karpius prasitaria, kad, girdi,

ir kitose šalyse esą visokių niekšybių.

Vadinasi, nėra ko čia raukytis, nes visur tas pats. O ne. Tai būtų lyg pasakymui, jog visur yra krikščionių. Taip, visur. Bet kiek yra krikščionių, pav., Japonijoje ir kiek Italijoje? Arba: visose šalyse esama vagių. Taip, esama. Bet kiek jų yra, pav., Suomijoje bei Švedijoje ir kiek Lenkijoje? Atvirai kalbant, reiklia pasakyti, jog ir Lietuvoje ilganagių gana apšiai buvo. Bet mes tada su neslepianiu pavdu žiūrėjome į Skandinaviją, kur vagystės — retas, labai retas atsitikimas. Užtat iš ten mokėmės ir auklėjomės, kad ir pas mus būtų taip, kaip Suomijoje ar Švedijoje. O juk galima buvo numoti ranka — et, visur esama vagystė, net ir Suomijoje!...

Gerai dar, kad ne visi amerikoniškai tegalvoja taip, kaip K. S. Karpius. Štai ką The Cleveland Press 1951 m. spalio 29 dienos laidoje tūla Mis Nancy M. Moineke rašė: "...The Way to Catastrophe... and Mean-

while, while masses of children and adults sit hypnotized before TV and thumb dumbly through comic books (yes, adults do that!) we find ourselves in peril of committing mass suicide. Think of it! It is frightennig!.."

O juk ne ką kitą savo straipsniuose įrodinėjo ir V. Alseika su dr. Vyšniausku. Kaip matome, jiedu, nors ir iš anksto nesutarę, turi karštų šalininkų net ir amerikonių tarpe, o lietuviui tremtiniai, kuriems rūpi savas jaunimas, taip pat yra jų pusėje. Ir aš su jais.

K. Arimas

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudondai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkalnavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVA

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

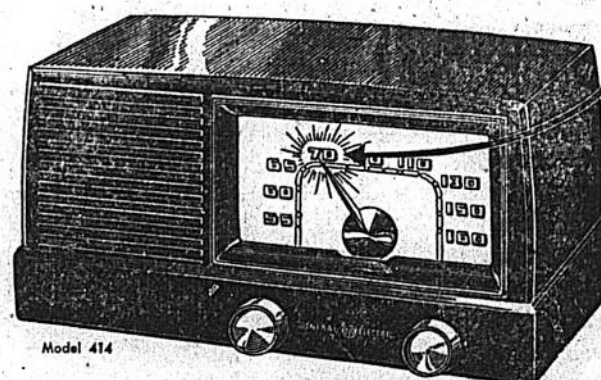
Dvi dalys kartu įrištos: Dvasios ir Žmonės, 166 sakmės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.

Knyga, didelio formato, spalvotos viršelis, pieštas dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

SPOTLIGHTS your station as you dial!

Dial Beam Radio

Imagine a radio with a traveling beam of light that "spots" each station as you dial! It's a G-E advantage that makes easy, accurate tuning a cinch! This streamlined beauty performs beautifully, too, with rich mellow tone. It's smart to replace your old radio with a new G-E Dial Beam Radio today!

Choice of colors

Congo brown, alabaster ivory, Persian red

24.95

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

TREMTIES leidiniai

V. Putino — Mykoloičio ALTORIŲ ŠEŠĖLY, visos 3 dalys vienoje gražiai įrištoje knygoje 4 dol.

Igno Šeiniaus KUPRELIS, įrištas drobėje 2 dol.

Vytauto Alanto naujas romanas PRAGARO POŠVAISTES, 433 psl., įrištas drobėje... 3,5 dol.

Šios knygos — gražūs Jūsų buto papuošalai bei tinkamiausia dovana. Jas galima užsisakyti per TREMTIES atstovus.

Clevelandiečiai knygas gauna Dirvoje

Chicagoje užsisakoma šiuo adresu:

Mr. A. Šiliūnas, 5125 So. La Crosse Ave.
Chicago 38, Ill.
ir kitose TREMTY skelbiamose atstovybėse;

KONCERTAS DETROITE

Sekmadienį, sausio 27 dieną, 6 val. vakare Detroit Institute of Arts patalpose, Woodward gatvėje, ties Kirby bus didelis koncertas. Dalyvauja St. Liepas ir B. Budriūno kvartetas. Koncertą ruošia ALTS 4 skyrius. Bilietai po 2 dol. gaunami pas platintojus ir prie įėjimo.

Stasys Liepas — lietuviams puikiai pažįstamas solistas, dalyvavęs visuose Vilniaus operos pastatymuose, Filharmonijoje, bei žavėjęs savo dainomis Lietuvos radijo klausytojus. Tremtyje solistas dainavo garsoje vokiečių Augsburg operoje, bei suruošė ištisą eilę koncertų. Detroitiečiai pirmą kartą turės progą išgirsti jo stiprų ir rūpestingai paruoštą balsą.

Broniaus Budriūno kvartetas šį kartą koncerte dalyvauja su visai nauja programa. Pažymėtina, kad šiame koncerte kvartetas dainuos ir drauge su solistu St. Liepu.

Koncerto programoje, tiek žinomų lietuvių kompozitorių (Grudžio, Tallat-Kelpšos, Jakubėno, Budriūno, Žilėvičiaus ir t.t.), tiek ir pasaulio žymybių (Čaikovskio, Bizet, Gounod, Mozarto ir kt.) kūriniai.

Koncertu jaučiamas gana didelis susidomėjimas. Kvietiname ir visus DIRVOS skaitytojus Detroitiečius šios puikios progos.

ALTS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS,

įvykęs sausio 13 dieną, paminėjo prieš aštuonerius metus Amerikoje tragiškai žuvusį prezidentą A. Smetoną. Skyriaus pirmininkas A. Kripas išskė visą eilę vėlonies nuopelnų lietuvių tautai. Iš A. Smetonos raštų buvo paskaityta keletas būdingų ir šioms laikams tinkamų minčių.

ALB RADIO KLUBO VEIKLA

smarkiai trukdosi dėl rietenų ir asmeniško intrigu. Tai ypač išryškėjo praeito susirinkimo metu, kada, vietos svarsčius klubo veiklos klausimus, net penketą valandų buvo pašvesta kelių asmenų ginčams. Ypač buvo užsipultas meno kolektyvas, gal už tai, kad jis be atlyginimo paruošė klubo vakarą, su vaidinimu ir programa, talkininkavo klubo gegužinėje, radijo valandėlių programoje ir t.t.

Visa tai yra nuopelnas kelių neseniai atvykusių "veikėjų", kurių ardovai veiklai nepritarė nei tu pačių pažįrų senieji Amerikos lietuviai. Pažymėtina, kad anksčiau klube gražiai bendradarbiavo įvairių pažįrų lietuvių, tiek iš kairės, tiek iš dešinės. Toks pat sklandus bendradarbiavimas galėtų būti ir šiuo metu, jei ne kelių asmenų intrigos...

Klubo valdybos pirmininke perrinkta veikli ir energinga ligšiolinė pirmininkė p. H. Rauby.

SKAUTŲ VEIKLA

kaskart stiprėja. Neseniai skautai įsigijo būklą buv. Lietuvių Salės patalpose, šalia naujai įsteigto knygyno.

Stasys Liepas

Skautų suruoštas Naujų Metų sutikimas davė apie porą šimtų dol. pelno. Skautės ir skautai dėkoja visiems atsilankusiems.

Skautų vietininkijai, pasitraukus sktn. Vl. Paužai, dabar vadovauja J. Paruškevičius ir V. Bauža. Skautų vyčių būrelio nauji vadovai yra Vl. Simutis ir A. Šimoliūnas.

MOSŲ KULTŪRININKŲ VEIKLA

Leidykla PASVAISTĖ išleido detroitietės S. Ciurlionytės — Douvan lešomis naują Vl. Jakubėno muzikos kūrinių — "Spin-

dulėlis Vakare", solo daina sopranui. Žodžiai detroitietės poetės M. Sims. Skoningos dail. E. Krasausko viršelio iliustracijos suteikia malonų įspūdį.

Naujas 1952 metų skautų kalendorėlis "Budėk"! — taip pat Detroitie gyvenančio sktn. Vl. Paužos darbo vaisius. Nedidelis, kišeninio formato, tačiau rūpestingai paruoštas, gražiai dail. žilinskio iliustruotas, prof. Skardžiaus "sultietuvintas" ir gražiai DIRVOS atspausdintas kalendorėlis patiekia daug vertingų žinių iš mūsų istorijos, geografijos, literatūros, bei mūsų dabarties gyvenimo žinių. Kalendorėlis rekomenduotinas ne tik skautams, bet ir visai lietuviškai visuomenei.

Z. V. R.

V. Beliajus

THE DANCE OF LIETUVA

54 lietuvių tautiniai šokiai bei

žaidimai

Užsakymus ir pinigus siųsti

DIRVOS redakcijai

Kaina — \$5.

DIRVOS ATSTOVAI

i kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Bačiulis A., 22 Intervale St.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Vl. Pauža, 9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 62 Pauline Ave.

Anglijoje

Br. Daunoras, 38 Melville Rd., Coventry.

Australijoje

Povilas Lukošius, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys, c/o Crisalerias Nacionales, S. A. Apartado 4532, Maracay.

„Jūs turit magišką lazdele“

Sąjungos koncertą Clevelande. Tokia nuomonė buvo apie ALT

Tikrai, vienas, kaip sakoma, "kitos partijos" asmuo po programos taip ir pasakė: "Tautininkai Clevelande turi kažkokią magišką lazdele vakarams rengti: kiek tik jų čionai mačiau, vis pilna publikos ir vis gerai progama".

Iš tiesų, vėliau atvykusiems teko tenkintis stovimomis vietomis ir tu, pagaliau, kasininkas pristigė... O kurie buvo, niekas nerodė pasigailėjimo atvykęs, nes programa buvo turtinga, įvairi ir gana augštesnė kokybės. Tarp kita ko, šiuo atveju dar kartą tapo nuneigta nuomonė, anot kurios, "srovinių" parengimai negali sutraukti tiek daug publikos, kiek bendrųjų organizacijų rengiamieji. Užteko tik palyginti šį ALTS skyriaus rengiamą vakarą, kur, galima sakyti, "lūžo salė", ir prieš savaitę rengtąjį pačios Am. Liet. Tarybos skyriaus vakarą, kur salėje neužimtų vietų gausumas gerokai priminė miško skynimus... Atrodo, jog svarbu ne tai, kas rengia, bet svarbu ką pasiūlo. Tautinės Sąjungos skyriaus vakarai publikos dar niekad neapvylė ir, čia, turbūt, kaip tik ir slepiasi ano pirmo minėto svečio minėtoji "magiškoji lazdele".

Sis vakaras turėjo keturias naujienas. Pirmoji naujiena — Juozo Bačiūno paskelbta didelė dovana clevelandiečiams.

Savo kalboje koncertui prasižėdant, pasidžiaugęs vėl taip gražiai atgijusiu lietuvių visuomeniniu veikumu Clevelande, jis pasiūlė "Dirvai" drauge su Lietuvių Radijo Valanda suorganizuoti jaunų dainininkų konkursą ir paskyrė to konkurso laimėtojai ar laimėtojai stipendiją dainavimo mokslui eiti. Ši staigmena buvo sutikta karštais plaukimais.

Konkurso vykdymo tvarka dar turės būti paskelbta. Kiekvieno atveju šis vakaras, žinoma, jo garbės svečio dėka, pagimdė netikėtą fondą vienam iš kultūrinės srities darbų atlikti. (J. Bačiūnas pareiškė, jog jis yra pasiryžęs vieną tokią stipendiją skirti ir Chicagai, kur konkurso bus vykdomas per Margučio radiją).

Antroji naujiena —

Juliaus Kazėno okteto puikus pasirodymas

Juliaus Kazėno oktetas pirmą kartą Clevelande pasirodė maždaug prieš metus — irgi ALTS skyriaus rengtame vakare. Tada tai buvo simpatingas pasirodymas, tačiau, palyginus su dabartiniu, tai buvo dar tik vilčių teikiąs pirmasis žingsnis. Dabar — tai jau oktetas, kuris drąsiai gali būti rimto koncerto nebe programos papildytojas, o pati koncerto "asis".

Kitų vietų skaitytojams, kurie gali būti suinteresuoti ir pasave išgirsti šį okteta, pravartu bus paminėti jo programą, kurią čia girdėjome, ir kuri kalba pati už save:

Banaicio "Rytoj šventa — išmiegosim", Šimkaus "Rudenėlis", Vanagaicio "Žinau aš dainą vieną", Rubinstino "Naktis prieš žygį" iš "Demon" operos, Wagnerio "Piligrimų himnas" iš Tanhauserio operos. Šis himnas dabartinėse aplinkybėse atrodo lyg mūsų pačių — toli nuo tėvynės nublokštų — himnas ir svajonė apie sugrįžimo džiaugsmą.

Antroje dalyje — Vasiliausko "O dalele", Švedo "Baltos gėlės" (solo J. Kazėnas, visam oktetiui pritariant), Schumano "Linksmas kaimietis" (daina be žodžių, tikrai linksmai nutelkusi klausytojus); Verdi "Tyliai tyliai" iš

Rigoletto operos, ir J. Strausso "Dunojaus valsas", pagaliau dar priedo — Gounod "Grįžtančių karių maršas" iš Fausto operos.

Sie dalykai, ne tik dėl savo kokybės, bet ir tikrai gero atlikimo sukėlė tikrą publikos entuziazmą, kuris buvo reiškiamas, galima sakyti, tiesiog audringai. Gaila, pirmojo dalyje, ypač tokiam subtiliam dalykui, kaip Šimkaus "Rudenėliui", gerokai kenkė nelemtas salės šildymo įtaisymas, kuris kažkodėl netikėtai, įvairi ir gana augštesnė kokybės. Tarp kita ko, šiuo atveju dar kartą tapo nuneigta nuomonė, anot kurios, "srovinių" parengimai negali sutraukti tiek daug publikos, kiek bendrųjų organizacijų rengiamieji. Užteko tik palyginti šį ALTS skyriaus rengiamą vakarą, kur, galima sakyti, "lūžo salė", ir prieš savaitę rengtąjį pačios Am. Liet. Tarybos skyriaus vakarą, kur salėje neužimtų vietų gausumas gerokai priminė miško skynimus... Atrodo, jog svarbu ne tai, kas rengia, bet svarbu ką pasiūlo. Tautinės Sąjungos skyriaus vakarai publikos dar niekad neapvylė ir, čia, turbūt, kaip tik ir slepiasi ano pirmo minėto svečio minėtoji "magiškoji lazdele".

Per šiuos metus jų tikrai daug padirbėta ir metų darbo vaisiais tie vyrai gali pagrįstai pasididžiuoti.

Aldona Stempuzienė,

iš eilės pasirodymų solo ir duetuose jau pusėtinai pažįstama, šį kartą taip pat maloniai nustebino pasirodžiusi daug augštesnė dainininkė, negu ligi šiol buvo spėjusi sudaryti įspūdį. Ji neprofesionalė dainininkė, tačiau ypač O. Strausso valsu iš "Sokoladinio kareivėlio" operos ir Zybilio arija iš Gounod Fausto galėjo net ir skeptikus įtikinti, jog turi ne tik gerus dainavimo duomenis, bet ir skoningą bei jautrų sąlanką, kaip tuose duomenis tinkamai panaudoti, kad nelengvai nugalimų kūrinių atlikimas keltų pasigėrėjimą, o ne klausytojo susirūpinimą, ar išties, (o juk tokio susirūpinimo klausytojas kartais negali nusikratyti net kaurių profesionalų dainininkų klausydamas...)

Jaunutis Puodžiūnas su kolegomis

lietuvių salėje Clevelande buvo dar pirmą kartą regima naujiena. Šioje scenoje augštos klasės klasikinio bei charakteringo baletų dar niekad nėra buvę.

J. Puodžiūnas, prieš porą metų, žengdamas pirmuosius žingsnius Amerikoje talkininkavimu prie "Dirvos" spaustuvių darbų, jau tada pirmą kartą pasirodė "Dirvos" vakare su Rudaityte. Tačiau jau tada jis buvo aiškiai nusistatęs, kad spaustuvių darbas — ne jo sritis, ir jau tada užmezgė pirmuosius ryšius su baletu studija. Apie aną savo pasirodymą jis nebeori nei užsiminti.

Dabar, žinoma, pragyvenimą užsidirbdamas fabrike, jis jau yra vadinamas "Rusų Balet Akademijos" (kuri yra "rusiška" tik iš vardo) geriausias studentas, nuolatinis akademijos vedėjos balerinos Ruth Pryor partneris, su kuria (ir su kitais kolegomis) kiekvieną penktadienį šoka vienos Clevelando televizijos studijos programoje. Jis ir šiame vakare pasirodė su savo mokytoja Ruth Pryor. Be to, į koncertą atvykusiai publikai buvo paskelbta staigmena. Koncerto skelbimuose buvo minimas tik Jaunutis Puodžiūnas ir Ruth Pryor. Gavę programą koncerto svečiai pamatė, kad čia bus net keturi šokėjai: J. Puodžiūnas dalyvauja ne tik su Ruth Pryor, bet ir su Helen Lambert bei Dan Deranek. Buvo paaiškinta, kad akademijos kolegos, sužinoję, jog Jaunutis turi savo pirmą didelį pasirodymą prieš lietuvių publiką, pasiūlė jam patalkininkanti, kad jis galėtų plačiau ir vispusiškai pasirodyti. Pasirodo, kad mūsų "Jaunius" (kaip mes jį esame pratę savo tarpe vadinti) yra visos studijos "favoritas" ir kolegų jį tiesiog globoja, net televizijos programoje specialiai pristato, kaip nepaprastomis aplinkybėmis turėjusį aplėisti tėvynę lietuvi, dabar žengiantį į priekį šioje meno srityje.

Tuo būdu ir baletu numerijų šiame koncerte buvo net penki. Sunku net pasakyti, kas žiūrovų dėmesį daugiausiai traukė, nes baletas sukėlė irgi audringą entuziazmą, kaip ir oktetas bei A. Stempuzienės dainavimas.

Koncerto pabaigoje ALTS globojamo "Rūtos" jaunimo teatro vadovas P. Maželis, (kuris sausio 27 dieną rengia Clevelando publikai naują didelį malonumą — "Rūtos" naują premjerą "Burtininko pinklės", A. Venciausko pasaką) pristatė publikai visus koncerto dalyvius, kurie buvo apdovanoti gėlėmis ir labai jau gausiais plovimais. Amerikiečiai iš baletu akademijos sakėsi esą tiesiog sužavėti tokiu šiltu ir entuziastingu mūsų (šią jau gana šaltos...) publikos priėmimu, ir atrodo, kad šioje srityje lietuvių ryšiai su amerikiečiais bus dar labiau stiprėję.

Girdėti, kad ir materialinis pasisekimas geras. Koncertas būsiąs davęs mažiausiai trejetą ar daugiau šimtų dolerių pelno, kurie įgalins rengėjus atlikti ir kitų visuomenininkų — kultūrinių darbų.

Brooklyne

Brooklyno Operetės Choras sausio 20 d. švabų salėje ruošia savo metinį koncertą. Tai pirmasis didysis choro pasirodymas Didžiojo New Yorke lietuviams, nors jis dalyvavo ir ankstyvesniuose parengimuose kartu su kitais meniniais vienetais. Šįkart programoje bus tik choro dainos. Dainuos mišriame sąstato, ir kaip vyrų ir moterų choras.

Chorą veda Mykolas Liuberskis, Kaune žinomas kaip Perkūno choro, o vėliau Vokietijoje — Aušrinės choro dirigentas. Savo darbą su Operetės chorą jis yra pradėjęs pernai Vasario 16 d.

Lietuviai scenos darbuotojai vasario 3 d. ruošia savo pirmąjį koncertą Brooklyne, o to koncerto pelnas skiriamas parenti sergantiems profesijos kolegoms: op. sol. Vl. Ivanauskui

ir dramos aktorin K. Gandrimui.

Koncertas įvyksta Apreiškimo par. salėje, o jo programoje dalyvaus op. sol. Barbara Darys, Vincė Jonuškaitė, dainininkas Aleksas Vasiliauskas, Aleksas Mrozinskas ir Operetės Choras.

Spaudos Klubas savo neeiliniame susirinkime aptarė Vasario 16 ir Klubu 15 metų sukakties minėjimą, kuris įvyksta McAlpin viešbutyje, New York. Prie nuolatinių komisijos, kurią sudaro I. Trečiokienė, T. Grybaitė ir O. Valaitienė, dar pakviesta S. Čerienė — Mulks ir Jurgeliūtė — Beverage. Minėjimas vyks vasario 16, šeštadienį, 7 val. vakare. Jame kviečiami dalyvauti lietuvių, pabaltiečių ir amerikiečių spaudos atstovai. Taipgi bus trumpos Lietuvos diplomatijos, Lietuvos laisvinimo veiksmų ir lietuvių tautos atstovų kalbos. Po to bus kuklios susipažinimo vaišės. Norintieji tame parengime dalyvauti, praneša Klubu išdinininkui red. Leo M. Vasil, "Tėvynė", 307 W. 30th St., New York 1, N. Y.

Lietuvių Tautininkų Klubas savo metiniame susirinkime priėmė pareitų metų veiklos pranešimus ir išrinko valdybą, kurioje įeina: D. Klinga — pirm., P. Kirius — vicepirm., Pivoriūnas — protokolų sekr., J. Masaitis — išd., J. Pranckus — fin. sekr. ir revizijos komisija: iš A. Jurgėlos ir K. Lesevičiaus.

ALTS 1 skyrius savo metiniame susirinkime plačiai aptarė savo veiklos reikalus, išlausę pareitų metų pranešimų, ir išrinko valdybą.

Programoje buvo A. Sodaicio pranešimas apie "Vilties" bendrovę ir B. Vyliūdo — apie aktualius lietuvių politinius reikalus. Ilgiau sustota ties Vliuko ir Lozoraicio ir bendrai lietuvių diplomatijos veikla ir tarpusavio santykiais. Taipgi buvo pareiškimas nepasitenkinimas dėl "Darbininke" tilsuio straipsnio, kuriame puolama J. Ginkų, iškelusį savo radijo programoje lietuvių nesantaikos reikalą.

Iš tolimesnių pranešimų paaiškėjo, kad kompetentingų įstaigų skundas ištirtas ir, kaip nepagrįstas, atmestas. Buvo pranešta, kad V. Rastenis netrukus pradės savo darbą naujame poste.

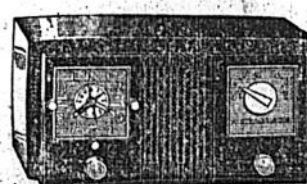

Wake up to music with the WORLD'S MOST USEFUL RADIO!

Wakes you to sweet music. Turns appliances on or off. Turns itself off after you go to sleep. Accurate General Electric clock tells time even in the dark. In Persian red, alabaster ivory, Congo brown, or porcelain white. 39-93

CLOCK-RADIO

WORLD'S MOST POWERFUL CLOCK-RADIO Has extra tube to bring in distant stations sharp and clear. This deluxe G-E has all automatic features described above. In deep cordovan plastic. 39-95

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Broniaus Budriūno vedamas vyrų kvartetas

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

PAZVELGUS PRAEITIN

1887, sausio m. — Pennsylvanijos lietuviai perspėjami, kad tūlas vienuolis Aug. Zeitz tarp lietuvių renka aukas dviem lenkų vienuolynams.

1888, sausio 11 — Tas pats vienuolis Zeitz skleidžia raginimus, kad lietuviai jaunuoliai, atvykstantieji iš Lietuvos, stotų į jo proteguojamą lenkų vienuolyną Pulaski, Wis.

1891, sausio 20 — Laikraštis "Vienybė Lietuvinkų" skelbia: "Didžiausia nelaimė mūsų tautinio gyvenimo yra parapijiniai vaidai. Nėra pas mus tokios parapijos, kurioje nebūtų įvykę barniai, o ne kartą ir kruvinos muštynės, už parapijų turta, kurį žmonės norėjo patys kontroliuoti".

1892, sausio m. — Lietuvių Mokslo Draugystė nutarė kasmet minėti kovo 4 d. — Lietuvoje baudžios panaikinimą, — kaip tautinę šventę.

1894, sausio 9 — Paskelbtas įkūrimas Lauryno Ivinskio vardo draugijos, tikslu rengti Ivinskio 10 metų mirties sukakties paminėjimą, o svarbiausia — rengtis prie 1900 metų Paryžiaus Parodos, įrengiant lietuvių skyrių, kad parodžius pasauliui Lietuvos kančias rusų vergijoje.

1897, sausio 19 — Laikraščiuose pradėtas svarstymas apie reikalingumą amerikiečių m. s. Prūsijoje įsteigti lietuviškos spaudos, gelbėjimui Prūsų lietuviams išsilaikyti nuo ištautėjimo.

1899, sausio 18 — Kun. Kriaučiūnas pradėjo leisti laikraštį "Katalikas".

1914, sausio 7 — Liberalų tautininkų spaudoje paskelbtas Tautos Fondo projektas.

1915, sausio 6 — Iš Amerikos grįžtantį J. Gabri Anglijos valdžia areštavo, paskui leido vykti į Paryžių, tik atėmė jo visus dokumentus.

1915, sausio 13 — Rabinas Dr. de Sola paaikšino kodėl Amerikos žydai priešingi Lietuvos autonomijai. Esą, lietuviai atimsią iš žydų Lietuvoje pramonę.

1917, sausio 3 — Kun. Bartuška paskelbė, kad kai kur socialistai, rinkę aukas "Lietuvių Dienos" proga bendram fondui, pasiuntė jas savo L.S. fondui.

1917, sausio 10 — Mūsų katalikų vadai, nesitarę su kitomis srovėmis, įteikė Prez. Wilsonui ir kitų šalių ambasadorams peticiją, reikalaujant Lietuvai nepriklausomybės.

1918, sausio 16 — Iš visos Amerikos lietuviams protestuojant, iš N. Y. Tribune dienraščio redakcijos prašalintis kolumnistas F. Simonds, kuris vedė propagandą už Lenkiją, visapusiai niekindamas lietuvių tautą.

1919, sausio 7 — Tautininkų taryba pareikalavo iš katalikų atsaukti įgaliavimą jų atstovui Mastauskui, kuris Europoje susidėjo su Gabriu prieš Lietuvos valdžią.

1919, sausio 8 — Tautininkų taryba pasiuntė Prez. Wilsonui Paryžiuje Amerikos lietuvių rezoliucijas, reikalaujančias Lietuvos pripažinimo.

1920, sausio 14 — Lietuvos socialdemokratai atsisaukia į Amerikos socialistus, ragindami remti Lietuvos valstybę, bet šie per Naujienas dar vis laikosi, kad "Lietuvai reikia apsispręsti".

1923, sausio 16 — Išgirdus apie Klaipėdos lietuvių sukilimą, Amerikos lietuviai pradėjo rinkti aukas jiems paremti.

1925, sausio 15 — Kun. Kemešis, jau iš Lietuvos, skelbė, "gyvuosius šaukiu", bardamas kunigus už įvedimą bažnyčiose angliškų pamokslų, dvasiškija dėl to pradėjo reikšti nepasitenkinimą.

PASKUTINIAI SEMINOLIS

Plačiai yra išgarsėjęs romanas "Paskutinis Mohikanas", kuris rašo apie paskutinį tos indėnų gentės ainį. Bet šiandien, mūsų akys Amerikoje vyksta kitas liūdnas reiškinys: Floridoje gyvenančių indėnų Seminole gentis gyvena paskutinės savo dienas.

Tos karingos indėnų šakos teliko apie 850 asmenų. Jie ir dabar skaito save karo stovyje su U.S. vyriausybe, nors 1835-42 m. karą pralaimėjo. Jie atsisakė klausyti amerikiečių įsakymų persikelti į vakarų rezervacijas, paliekant Floridą baltiejiems. Jie gyvena visai primityviškai, pelkėse ant karčių išsistatę sau palapines, žolėmis dengtas, dėvi tik savo pačių rankom darytus margus rūbus ir valgo savotiškai gaminamą maistą.

Keistas indėnų likimas: ir pietų krašto — pasiekę augstos kultūros, ir šiaurės Amerikos laukiniai indėnai, visiškai nyksta, atsisakę prisitaikyti mūsų civilizui gyvenimui. Tik kai kurios paskiros šeimos, įsimaistę tarp baltųjų, išėjo net aukštes mokslo.

Seniausias ir gražiausias ilius truotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

PAIEŠKOJIMAI

BALČIŪNAS Juozas iš Pakernių k., Gruzdžių v., Šiaulių apskr. BENEDIKTAVICIUS Juozas ir Konstancija, iš Ližių k., Tauragės v.

BERVINGAITĖ Ona, iš Naujamišio, Šakių apskr.

BRINKMANAS Martynas, iš Tauragės apskr.

BUBNELIS, Augustas, Motiejus, Mykolas ir Pranciška, iš Šapūrų k., Seinų apskr.

CZULKIES Jurgis, iš Stankaitėlių (Abbau-Stankaiten) k., Klaipėdos apskr.

DAILYDENAS, iš Užugojų k., Vadoklių v., Panevėžio apskr.

JANCAITE Marijona, iš Garliavos.

JURASČUNAS Antanas, sūnus Igno, iš Sančių, prie Kauno.

KAZENAS Ignas.

KIAUPA Petras, ir jo brolis, iš Žalpių kaimo.

KNIULAS Julius, iš Tauragės parap.

KOROLKEVICH Edvardas, iš Kauno.

MACIULKA, iš Gelvonos k., Gelvonų v.

MACKEVICIUS Boleslovas, iš Liepių k., Žemųjų v., Kėdainių apskr.

PADROSTIS Alfonsas, iš Gargždų m., Kretingos apskr.

ROKAITE Emilija, iš Užugojų k., Anykščių v., Utenos apskr.

VALAVICIUS Jonas, iš Leipalingio, Seinų apskr., sūnus Juozas ir Viktorijos Gegužūtės Valavičių.

ZVIRBLIS Antanas ir Ksaveras, iš Beržanų k., Panemunio v., Rokiškio apskr.

Jieškomieji ar apie juos turintieji bet kurių žinių prašomi atsiliepti Lietuvos Generaliniam Konsului šiuo adresu:

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Per sekundės dalį

24 VALANDAS PER DIENĄ

Vien per pietų pertraukos valandą Ohio Bell klientai atlieka apie 400.000 vietinių pasikalbėjimų.

Per sekundę ar dvi pakėlus klausytuvą išgirstat linksmą "Number, please" arba pažįstamą zvimbimą ir prasideda jūsų pasikalbėjimas... greičiau, negu spėjat išsitraukti cigaretę.

Kad turėtumėt greitesnį ir garsesnį patarnavimą, Ohio Bell investuoja milijoną dolerių kas savaitę į naujas linijas ir įrengimus. Mes nuolat dirbame, kad turėtumėt telefono patarnavimą tada ir ten, kada ir kur jo norite — dvidešimt keturias valandas per dieną.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

„Burtininko pinklėse“ Clevelande

Pasakoja veikalo autorius M. Venclauskas ir režisorius aktorius Petras Maželis

Rašytojas M. Venclauskas

Aktorius P. Maželis

PASAKOJA M. VENCLAUSKAS

— Kada veiklas pradėtas kurti ir kur baigtas?

— Veikalą, ar teisingiau pasakius eiliuotą pasaką, pradėjau kurti Vokietijoje, gyvendamas mažam kaimely, prie Vokietų jūros. Galutinai išbaigtas jau gyvenant Clevelande. Buvo kilusi mintis jį pabandyti scenoje dar tebegyvenant tremtyje, bet nesiryžta dėl kostiumų ir dekoracijų įvairumo ir gausumo.

— "Burtininko pinklėse" yra parašyta "Tūkstantis ir viena naktis" pasakų motyvais.

— Kodėl veikale įpinta Tolimųjų Rytų egzotika?

— Rytietiškos pasakos man sudarė aluziją į dabartinę tremtinių padėtį. Kaip tremtiniai persekiojami ir blaškomi, taip ir šios pasakos veikėjai turi nepaprastai daug išgyventi. Nors veiksmas vyksta toli nuo Lietuvos, bet svarbiausi veikėjai lietuviai, suradę prieglobstį svetimosios krašto. Nors ten gražu, siūlomas geras gyvenimas, tačiau tėvynės "meilė ir ilgesys pagaliau, po daug metų, juos parveda į namus.

— Ta pačia proga norėčiau išgirsti bendrai apie jūsų kūrybą?

— Lietuvoje buvau išspausdinęs knygą "Liaudies pasakos eilėmis" Kauno Valstybės Teatras ir Jaunimo Teatras buvo pastatę mano 4 veiksmų pasaką vaikams "Saulutė". Tremtyje buvo statyta "Užburtoji dūdelė", "Du broliai" ir "Stiklo kalnai". "Užburtoji dūdelė" dabar statoma Diepholzo gimnazijoje, Vokietijoje.

Norėjau iš autoriaus išgauti dar platesnį apie savo kūrybą pasakymų, bet jo nepaprastai kuklumas ir santūrumas, nieko nedavė. Atsakė tik, kad kol dar darbai neišvydo scenos ar skaitytųjų, nesą ko girtis. Tik paminėjo, kad anksčiau bandė reikštis lyrikoj, o dabar visiškai palinkęs į dramą.

— Kur praleidot vaikystę, ejot moksle?

— Vaikystė-praėjo kaime, mokiškas Kražių gimnazijoje, o studijavau Vytauto Didžiojo universitete. Brendimo metais, pirmojo pasaulinio karo metu, kada nebuvo žibalo, vakarais susirinkę kaimiečiai pasakodavo įvairiausias pasakas, o aš jų įsitempęs klausydaiau. Jos ir padarė įtaką mano kūrybai.

— O kaip dabar su kūryba, kada reikia duoną pelnyti iš fabriko darbo?

— Daugeliui tas klausimas ir atsakymai į jį jau įkyrėję. Bet, teisybės vardan reikia pasakyti, kad dirbant fabrike šešias dienas, laiko tikrai lieka labai mažai, o sumanymų netrūksta.

— Ką galėtumėt pasakyti apie dabartinį "Rūtos" teatro pastatymą?

— Džiaugiuos, kad tą pasaką

stato režisorius, kuris turi lakią vaizduotę. Iš principo esu priešininkas tokių režisorių, kurie pasakas per daug spaudžia į realistinius rėmus. Dažniausiai tie rėmai pasakos grožį sužaloja.

— Si pasaka parašyta vaikams, bet aktorius P. Maželis pastatyme bus tikrai miela ir suaugusiems.

P. Maželis, bendrai, pasiėmė sunkų uždavinį: dekoracijos ir kostiumai įvairūs reikalai — daug darbo. Daug ir artistų. Vienok, turėdamas didelį įsijautimą į scenos reikalavimus, viską gerai sprendžia. Manau, kad tokių pastatymų lietuvių salės scena dar nėra mačiusi.

PASAKOJA REŽISORIUS IR "RUTOS" VADOVAS P. MAŽELIS

— Ką galėtumėt pasakyti apie patį veiklą ir pastatymą?

— Veikalas yra sceninis, vaizdingas, įdomios tematikos. Pagrindiniai veikėjai, tarsi trys tremtiniai, nukelti į Tolimuosius Rytus. Veikalas scenoje tikrai bus spalvingas dėl rytietiškos kostiumų ir dekoracijų. Pastatyme yra 7 paveikslų atskiros dekoracijos.

Jaunimas, vaidindamas atskiras roles, čia gali pasireikšti ne tik gražioji, eiliuotoji lietuvių kalboj, bet šokiuose ir dainavime.

Veikale, tarp sunkių ir tragiškų scenų, įpinta ir daug humoras. Šiam pastatyme, be daugelio įvairių kostiumų, bus parodyti kiniečio ir kinietės kostiumai, atvesti iš Japonijos.

Veikalo pastatymas sunkus dėl daugelio aktorių (jų yra 32), dėl daugelio dekoracijų ir kostiumų. Veiksmo metu keičiasi dekoracijos, tat reikia greit spresti nelengvas problemas. Ypač sunki apšvietimo problema esamos scenos sąlygose.

Pati artistų sudėtis sudaryta gera. Daugelis iš jų ne tik vaidyboj, bet lietuvių kalboj, ypač tarime, padarė didelę pažangą.

Turiu tik vienu nusiskųsti, kad jaunųjų artistų, amerikoniškose sąlygose, drausmingumo klausimą ir man nelengva su tvarkyti.

— Ar turit kokių planų su veikalu pasirodyti kitų kolonijų scenose?

— Šį veiklą kitur parodyti turėtų imtis jau kiti, turintieji plačius organizacinius ryšius. Galėtų gražiai padėti ir Tautinės S-gos skyriai. Todėl būtų gerai, kad į šią premjerą atvyktų suinteresuotų veikėjų iš Detroito, Chicago, Pittsburgho ir kitur. Veikalo pastatymo aprašyti neįmanoma, o asmeniškai

pamatę galėtų daug ką tikrai įvertinti.

— Bendrai, kokius planus jaunimo teatras "Rūta" numato ateitį?

— Į tą klausimą sunku atsakyti, nes tai priklauso ne nuo manęs vieno. Planų turiu nemažai, įvairių, bet žinomos sąlygos ne viską leidžia ir prie geriausių norų įgyvendinti.

Jaunimo teatras nori prieti prie to, kad nors kas mėnesį visi galėtų susirinkti, išklausyti kokią nors operą iš plokštelių, vėliau padiskutuoti. Jau esu išsišкіškęs dėl galimųjų organi-

zuotai lankytis meno institute ir kitose panašiose įstaigose.

Daugelio tėvų esu prašomas atidaryti baletinio pobūdžio studiją, kur be kūno apvaldymo, jaunimas būtų mokomas deklamacijos, dainavimo ir visada būtų pasirodys visokiems vaikų vaidinimams.

Visa tai reikalauja lėšų ir tėvų reikiamo dėmesio. Jei tos sąlygos bus — prašymai bus ir įgyvendinti.

Repeticijos pertrauka baigėsi, baigė ir pasikalbėjimą. Išiskyrėm visi tikėdami, kad sausio 27 d. Clevelande bus didelė ir miela meno šventė

bg

Mūsų studentams

Lietuvių Studentų Draugija, Urbanoje, kurią sudaro studentai studijuoją University of Illinois, rodo gana gyvą veiklą.

Su International Supper Club pagalba vietos YMCA patalpose buvo surengtas Lietuvos vakaras — "Lithuanian Night" su įdomia programa, taip pat planuojama dalyvauti tarptautinėje studentų parodoje su lietuviškuoju liaudies menu. Norint užmegzti artimesnius ryšius su kitais pabaltiečiais studentais neseniai įvyko lietuvių suorganizuotas Pabaltiečių susipažinimo vakaras. Draugija aktyviai stengiasi supažindinti amerikiečius ir užsieniečius studentus, kurių čia yra iš šešiasdešimt pasaulio tautų, su Lietuva ir jos kova dėl laisvės per vietinę studentų spaudą ir pašnekesius įvairiomis studentų grupėmis bei radiją. Didžiausias Draugijos užsimojimas yra surengti universitetą, jei politinės sąlygos leis (teko jau susitikti opozijos), Genocido parodą, kurią maloniai sutiko paskolinti p. J. Rimašauskas, Lietuvių Politinių Kalinių Dr-jos Martirologijos Skyriaus Vedėjas.

Lietuvių Studentų draugijai, University of Illinois, vadovauja valdyba, susidedanti iš pirm. coll. L. Maskaliūno, vice-pirm. R. Mieželio ir sekretorės coll. A. Krikščionaitės.

Šiuo metu jau labai gražūs lietuviškojo jaunimo būrys siekia aukštojo mokslo laisvojo pasaulio universitetuose. Vien tik JAV universitetuose ir kolegijose studijuoją virš trijų šimtų lietuvių studentų. Nemažai studijuojančių yra ir kitose valstybėse, Kanadoj, Australijoj, Vokietijoj, Prancūzijoj, Venecueloj, Anglijoj bei kitur.

Stipriausią veiklą rodo JAV studentai: įsteigė Lietuvių Studentų Amerikoje Sąjungą su

skyriais Chicagoje, New Yorke, Urbanoje, Clevelande, Bostone, Philadelphiaj; sušaukė visuotinę studentų suvažiavimą Chicagoje ir plačiai dalyvauja visuomeniniame darbe.

Sąjungos veiklą labai sustiprins ir suteiks jai tvirtą pagrindą sąjungos statutas, kuris dabar visiems nariams yra išsiuntinėjamas susipažinti. Statutas yra labai nuodingai ir tiksliai paruoštas atsižvelgiant į dabartinius specifinius lietuvių studentijos uždavinius bei tikslus. Narių referendumui patvirtinus statutą Lietuvių Studentų Amerikoje Sąjunga įgaus teisinį statusą ir atitinkamą vietą lietuvių visuomeninėse organizacijose.

—rm

PADĖKA

Nuosirdžiausia padėką reiškiau gerbiameis: Prof. eng. H. E. Kincaid, Reg. Arch. G. A. Hutchinson, Reg. Arch. G. E. Treichel, Arch. W. S. Lawrence, Mrs. D. T. Wegman, Dr. Bartkui, Dr. Page, kun. St. Santarui, Dipl. ing. E. Bartkui, Dipl. ing. E. Žitkui ir draugiams bei pažįstamiems už brolišką rūpestį ir pagalbą, man nukentėjus auto nelaimėj ir gulint ligoninėje. Taip pat lieku dėkingas ir Norwegian-American Hospital Chicago, Ill. personalui.

Pr. Algirdas Baksys

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Clevelande ir APYLINKĖSE

VISIEMS CLEVELANDO LIETUVIAMS TREMTINIAMS!

I. s. m. sausio 20 d. (sekmadienį) 11.30 val. Lietuvių salėje šaukiamas Clevelando Lit. Tremtinių Dr-jos visuotinis meetingas susirinkimas. Bus renkama Dr-jos Valdyba ir Revizijos Komisija. Narių dalyvavimas būtinas.

II. Tėvų Komiteto, Tremt. Dr-jos ir kitų lietuviškų org-jų skundas Clevelando vyskupui dėl lietuvių kalbos ir tikybos ta kalba dėstymo šv. Jurgio parapijos mokykloje, dėl atgavimo Lituanistikos mokyklai pernai turėtų patalpų ir dėl lietuviškų pamalų lietuvių vaikams yra patenkintas. Vyskupas savo rašte betgi įspėja, kad "Tėvai yra atsakingi dėl pamokų lankymo. Jei lankymas nutrūks, bus laikoma, kad tėvai neturi jokio intereso toms pamokoms". Kreipiamas visų lietuvių tėvų didžiausias dėmesys į šiuos žodžius ir primenama jų, kaip tėvų ir lietuvių, pareiga.

Clevelando Lietuvių Tremtinių Dr-jos Valdyba P.S. Nario mokėstį vėl galima mokėti "Dirvoje" ir Spaudos Kioske.

ROSOS TEATRO PASIRODYMAS SAUSIO 27 D.

Rūtos teatras sausio mėn. 27 d., Lietuvių salėje pirmą kartą vaidina M. Venclausko parašytą pasaką "Burtininko pinklėse". Pradžią 6 val.

Bilietai jau gaunami Dirvos redakcijoje, pas platintojus, o pasirodymo dieną Lietuvių salėje. Bilietai po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00. Apie teatro pasirodymą plačiau skaitykit 6 psl. "Burtininko pinklėse" Clevelande.

JAUNIMO VAKARAS

L. K. F. Clevelando skyriaus rengiamas jaunimo vakaras įvyks šį sekmadienį sausio 20 d., Lietuvių salėje, 4 v. p. p. (įėjimas 1 dol. suaugusiems ir 50 ct. besimokančiam jaunimui). Bilietai gaunami šeštadienį Dirvoje, sekmadienį spaudos kioske ir prie įėjimo. Sekmadienį bilietų kasa bus atdara jau nuo 2 val. 30 min.).

Programą išpildys pianistai, dainininkai ir dailiojo žodžio menininkai: Alkaitytė, N. Ambrazaitė, R. Brazilytė, V. Grauzinis, R. Malcanaitė, Obelinytė ir A. Smetona.

Po programos visas Clevelando jaunimas kviečiamas linksmam

pobūviui bei šokiams.
L.K.F. širdingai prašo ir mūsų visuomenės malonaus dėmesio jaunimui.

RUOSKITES Į KAUKIŲ BALIŲ

Užgavėnių sekmadienį, vasario mėn. 24 d. Lietuvių salėje Tautinės S-gos skyrius rengia kaukių balių.

Visi clevelandiečiai iš anksto kviečiami tam baliui pasiruošti. Už geriausius kaukių balius rūbus bus skiriamos dovanos.

LANKESI DR. B. NEMICKAS

Politiniais — visuomeniniais reikalais sausio 12-13 d. Clevelandan buvo atvykęs Dr. B. Nemickas, dirbęs Free Europe komitete.

UŽGAVENIŲ BLYNŲ VAKARAS

Tautinių Korporacijų Sambūris ruošia užgavėnių blynų vakarą su įdomia programa vasario 23 d., šeštadienį, Colonial Gardens salėje, 1960 E. 79 St.

VAREKOJIS — WALACE PAKELTAS Į INSEKTORIUS

Dirvos ilgamečių skaitytojų Varekų — Wallace sūnus Albertas pakeltas į policijos inspektorių. Tai aukščiausias policijos laipsnis. Jis policijos tarnyboje dirba 17 metų, gerai pasižymėjęs savo darbe.

LIETUVOS UNIVERSITETO MINEJIMAS

Lietuvos universiteto 30 metų sukakties iškilmingas minėjimas įvyks vasario 3 d. sekmadienį, 8 v. p. p. šv. Jono katedroje salėje Superior Ave. (ten kur buvo Mindaugo krikšto minėjimas).

Iškilmingo minėjimo atidaro mąjį žodį tars paskutinis Lietuvos universiteto rektorius prof. Graurokas, kalbės prof. Skardžius ir prof. Damušis.

Meninę programą išpildys Čiurlionies ansamblio vyrų choras, vadovaujamas A. Mikulskio ir solistė Juzė Kristolaitytė. Minėjimo išlaidoms padengti įėjimo mokestis 50 ct., besimokančiam jaunimui 25 ct.

Rengėjai nuoširdžiai kviečia, visą lietuvišką visuomenę paminėti tą ypatingai svarbų Lietuvos kultūrinio gyvenimo įvykį.

Minėjimą rengia Lietuvių Kultūros Fondas ir Clevelando akademines organizacijas.

ČIURLIONIEČIAI PAGERBĖ GENEROLĄ DE LATTRE DE TASSIGNY

Paryžiuje miręs įtakingas prancūzų generolas De Lattre de Tassigny buvo didelis Čiurlionio ansamblio tremtyje globėjas ir nuoširdus lietuvių draugas. Todėl Čiurlionio ansamblio vadovas Alf. Mikulskis pasiuntė telegramą į Paryžių Lietuvos atstovui Dr. Bačkui, prašydamas jį ansamblio vardu pareikšti užuojautą generolo De Lattre šeimai.

Sekmadienio repetitijos metu ansamblio vyrų choras, išklaušęs dirigento parnesimą iš ansamblio santykių su gen. De Lattre, pagerbė jį tylos minute ir nutarė kviesti visus čiurlioniečius (ir buvusius) vienos savaitės bėgyje susilaikyti nuo pasilinksminimų.

PADARYTA OPERACIJA

Vilčinskienai (Juozo Vilčinsko žmonai), praėjusį penktadienį padaryta puslės operacija. Gydoši Poliklinikoje.

KULTURINIS FILMAS

Sausio mėn. 18 d. Norwood knygyne (6405 Superior Ave.), 8 val. vakaro bus rodomos trys filmos: Farmers of India, Chinese Jade ir The Great Silk Route. Įėjimas nemokamas. Vairai ateina su suaugusiais.

BALFO 55-TAS SKYRIUS

š. m. sausio 19 d., šeštadienį, Lietuvių salėje, rengia

LINKSMĄ VAKARĄ

programą išpildys p. Čepkevičiaus vedamas vyrų kvartetas ir mūsų mėgiamieji humoristai: Vytautas Raulinaitis ir Balys Auginas.

Gros R. Gylio kapela.
Bus geras bufetas.
Įėjimas tik 75 centai.

Vakaro pradžia 7 val. vakaro. Kada mes sočiai ir linksmai praleidome šventes, nepamirškime ir pasilikusį Europoj savo brolių. Parenkime Balfą pastangas atsilankydami į šį vakarą.
55-to skyr. valdyba

Clevelandiečiai,
ar jau pirkote
VILTIES
draugijos lakštus?

REIKIA PADETI

išlaikyti vieninteli lietuviškąjį gimnaziją laisvajame pasaulyje — šešioliktosios Vasario gimnazijai Diepholze (Vokietijoje). Nors vieno dolerio auką šiam reikalui prašoma siųsti šiuo adresu: S. Laniasukas, 1434 E. 95 St., Cleveland, Ohio. (Telef. CE 1-2173). Suaukotieji pinigai per BALFą tuojau pat persiunčiami gimnazijai.

LANKYKITES SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patalpoje.

TALIS studio

Fotografas — meisteris

(pabaltietis)

turėjęs studijas Rygoje ir Berlyne specialiai kino

žvaigždėms ir portretams

DABAR CLEVELANDE

9400 Euclid Avenue
Telefonas — TY 1-5456

Atdara kasdien nuo 12 iki 8 val. vak.

Augščiausia kokybė — geriausias patarnavimas visiems
naujesiems amerikiečiams

42nd Annual FINANCIAL STATEMENT

The Superior Savings & Loan Association

At the close of Business, December 31, 1951

— Assets —	— Liabilities —
Cash and U. S. Government Bonds ..\$1,007,630.11	Savings Deposits ..\$3,174,742.17
Stock in Federal Home Loan Bank .. 47,200.00	Loans in Process .. 60,620.45
First Mortgage Loans - Including G. I. and F. H. A. 2,755,529.47	Advances from Bank .. 150,000.00
Real Estate Sold on Land Contract .. 1,899.81	Other Liabilities .. 10,842.09
F. H. A. Remodeling Loans .. 6,632.88	Permanent Stock .. 202,513.48
Office Building - Less Depreciation .. 13,300.00	Reserves and Undivided Profits .. 234,037.58
Other Assets .. 562.50	
TOTAL ASSETS ..\$3,832,755.77	TOTAL LIABILITIES ..\$3,832,755.77

SAVINGS DEPOSITS INSURED UP TO \$10,000.00

Member of the Federal Home Loan Bank System

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Išpardavimas!

Garsių gamintojų likviduojamo sandėlio atsargos 100% gryno

NYLONO

Trikotiniai skaldiniai

3,50 vertės ... 100% Nylonas

Pusapatinės 1.99

Moteriškos trikotinės nylon pusnylon diržu ar sporto kelnaitės ... mežginių apvada. Rausvos ar baltos. Mažo, vidutinio ir stambaus dydžio. Truputį ydingos.

Moteriškos 1,50 trikotinės

Nylon kelnaitės \$1

Moteriškos 30-to tankumo trikotinės nylon kelnaitės ... ar kelnaitės su elastiniu dirželiu. Rausvos ar baltos. Truputį ydingos. Dydžiai 5, 6 ir 7.

1.95 trikotinės nylon kelnaitės

Elastinis juosmuo ... trikotinės su apatinės ... elastiškos juosmuo ... 30-to tankumo ... pilno ilgio. Rausvos ar baltos. Truputį ydingos. Dydžiai 5, 6 ir 7.

2.50 Extra dydžio nylon kelnaitės

Elastinis juosmuo, 30-to tankumo nylon kelnaitės ... ypatingai gerai pagamintos ... pilno ilgio. Rausvos ar baltos. Truputį ydingos. Dydžiai 8 ir 9.

Paštu ir telefonu užsakymai perkant daugiau kaip už 2.01 (įsk. mokestį) Telefonuojant CHerry 1-3000 Basement Knit Unwear Department

Moterų sporto apranga

St. Clair — 79 St.

Patraukliai įrengta.

Labai nebrangu!

Tel.: YE 2-3311 vakarais.

ISNUOMOJAMI

1 kambarys su baldais. Kreiptis: 661 E. 101 St.
Gali naudotis virtuvė ir kitais kambariais.

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

1377 E. 66 St.

6 kambariai apačioj (3 mieg.) ir 6 kamb. viršuj (3 mieg.), rūsys, geras šildymas.
Geras pirkiny.
Kreiptis: EX 1-0075 (4)

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

GERIAUSIA
GARANTUOTA UŽ
GERŪMĄ YRA
MONCRIEF
SILDYMO IR
ORO VĖSINIMO SISTEMA
THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance, reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Dabar jau turime didesnį rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licenzuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4460.
Korespondentų adresas — UTAH 1-6747. Redaktorius: Vincas RASTENIS (buto telefonas: GARfield 1-7400).

Seni amerikiečiai ir naujakuriai

Dažnai Amerikos lietuvių spaudoje pasirodo straipsniai arba neigiamas senus amerikiečius arba senosios kartos ateivių gana nepalankūs pasisakymai prieš naujakurius.

Šio klausimo senokai ir aš norėjau pasisakyti, bet vis laukiau, kada gi šis nereikalingas ginčas baigsis. Mat, esu nuomonės, kad juo mažiau vieni kitus vanosime, tuo naudingiau bus abiem pusėm.

Tačiau ginčas neužgستا; atsiranda žmonių, kurių niekada tokių netruksta, kad vos spinkinti nesantaika vėl būtų uždegta.

Neseniai "Vienybėje" perskaičiau, kad net tokia nekaltą organizaciją kaip, Lietuvių Amerikiečių Inžinierių ir Architektų Sąjungą, kurioje sklandžiai bendradarbiauja seni ir naujakuriai amerikiečiai, buvo rasta proga ją išburti.

Nei iš šio, nei iš to ponas J. Tysliava savo vedamajame labai mandagiai bara naujakurius, kad šie išskiria senus amerikiečius tik dėl diplomų, ir seni amerikiečiai esą jaučia užgavimą. Atrodo, kad tokia "Vienybė" žinutė yra tik kur nors nugarstų gaudų kūrinys, bet ne rimto asmens skundas. Kalbų ir paskalbų gyvenime sutiksime visose srytse, ir nei vienas ir tas žmogus į tai neturėtų kreipti dėmesio. Reikia žiūrėti, kas dedasi pačioje Liet. Inž. ir Arch. Sąjungoje, jos vadovybėje. Ypač Liet. Inž. ir Arch. Sąjungą, visais būdais stengiasi įtraukti į vadovavimą senosios kartos lietuvių amerikiečius; pagedauiama, kad amerikiečiai parodytų Amerikos inžinierių mokslo pažangą ir praktiškai patartų, kaip tuo pasinaudoti naujakuriams.

Turime diplomai yra įsigyto mokslo pažymėjimai ir tuo reikia didžiulius. Tai yra įrodymas, kad asmuo, rimtai pasirengęs savo pasirinkto darbo šakai, ir tas jam palengvina gauti darbą savo specialybėje. Tegul žmogus diplomu netik džiaugiasi, bet tegul jį panaudoja savo praktiškam gyvenimui.

Nepaslapstis, kad Amerikoje yra gana daug žmonių, užimančių aukštas vietas gyvenime, bet neturintį jokių diplomų, tačiau tai atsiekė jis kitais būdais; nors ir nesėdėdami mokyklos suole, bet mokydami šie paties gyvenimo, savo žinių aktyvumą jie taip išplėtė, kad dažnai pralenkia ir diplomuotus. Vienok diplomą labai palengvina jaunam žmogui augščiau pakilti, ir juo mokslo pažymėjimas yra augštesnio laipsnio, tuo žmogus labiau vertinamas, ir geriau apmokamas.

Senieji lietuviai amerikiečiai turėtų džiaugtis naujakuriais, nes jie su augstu mokslo diplomais labai pagyvino Amerikos lietuvių gyvenimą. Senosios kartos ateiviai neturėtų pavydėti nei kenkti, kad naujakuriams pavyksta geriau ir greičiau įsikurti šioje šalyje; naujakurių greitesnis atkurtimas kartu pagyvina tautinį ir politinį mūsų gyvenimą. Išmokslintas žmogus turi platesnį akiratį ir jam visada plačiau atveriamos svertimų durys.

Iki šiam laikui Amerikos lietuvių gyvenimas bėgo labai siau-

ru, lyg kalnų perėjose takeliu. Naujakuriai išveda lietuvių į platesnį vieškelį, ir eina tarp tautinė vaga, bendrai su kitų tautų ir valstybių vyrais. Jų plačios pažintys kartu pagyvina ir pagreitina Lietuvos vadavimo būlą.

Štai faktai: ar ne naujakuriai ateiviai pagreitino, kad lietuviai būtų priimti į Free Europa Komitetą? Ar ne jie paskatino, kad Voice of America kogneciau prabiltų lietuviškai? Ar ne naujakuriai įteigė naujas knygas spausdinimo ir platinimo bendroves? Tik žiūrėkite: aibės švenčių proga išleidžiama sveikinimo atvirukų, išreiškiančių lietuvių dvasią pieštų lietuvių dailininkų. O ką kalbėti apie mūsų spaudą — laikraščius? Ar gi jie šiandien tokia, kokia buvo prieš šešerius metus? Šiandien lietuvių gali pasirinkti dvasinių vertybių pagal savo skonį ir išsiaiškinti. Be to, reikia laukti, kad netrukus turėsime ir tautinės dvasios dienraštį. O kiek diplomuotų vyrų šiandien mokytojaus ir net vienas kitas profesorius augsto Amerikos mokyklose! Reikia, jie auklėja Amerikos jaunimą.

Senosios kartos lietuvi amerikiečiai! Džiaukis tuo ir didžiuliais! O tu jaunas ateivi, kurį

auklėjo Nepriklausomos Lietuvos mokykla, ir iš kurios praskaito ir vargo esi gavęs diplomą, sutikęs seną lietuvių amerikietį, nekelk per daug augštai savo galvos. Visada atsimink, kad senosios kartos Tavo kraujo brėliu Lietuva paliko, kada ji buvo smaugiama to paties tierno, kaip ir šiandien, ir kad jam buvo neleidžiama išmokyti net nekaltą maldaknygę lietuviškai paskaityti! Jis paliko arką ir atvyko į šį laisvės kraštą. Jis sunkiai dirbo, mokėsi ir palaikė lietuvišką dvasią, skleidamas tautinį susipratimą tarpe atsilikusių tautiečių. Jis mylėjo savo senąją tėvynę, ir tenai gyvenančius savo brolius ir seseris. Tik dėl tautinio susipratimo, kuris rusena kiekvieno padorus lietuvių krūtinėje ir tu šiandien be didelio vargo atvykai į šį laisvų kraštą. Senas amerikietis, kai į čia atvyko, nerado komitetų, bet kietą ir sunkų gyvenimą.

Todėl dirbkime kartu ir gyvenkime. Stenkimės stiprinti kovą dėl senosios Tėvynės išlaisvinimo, nes dabar jau visi žinome, ką reikia būti laisviems ir nepriklausomiems. Taip veikdami daugiau pasieksime, negu įsiekdami vieni kituose ydų.

Inžinierius be diplomo

Mirė pavydingas amerikietis

Gruodžio 21 d. 1951 m. po trumpos ligos Winter Park, Floridoje mirė Robert J. Caldwell, sulaukęs 76 metų amžiaus. Jis paliko liūdesyje šimtus įvairių tautybių draugų, kuriuos jis rėmė visokeriopais būdais. Jis gyveno pastoviai New York'e, bet žiemos sezono gyvendavo prie Rollins College, -Winter Park.

Jis buvo žymus pramonininkas, daugelio veiklų autorius, labdarys ir mažųjų tautų rėmėjas. Gimęs Louisville, Kentucky, jis apsigyveno New York'e baigęs pradinio mokslo, ir studijavo Brooklyn Polytechnic Institute. 1927 m. jam buvo suteiktas garbės daktaro (LL.D.) laipsnis už jo veiklą Amerikos visuomenėje.

Robert J. Caldwell lietuviams yra daug pasitarnavęs. Jis šių eilučių rašytojui papasakojo, kaip buvo prarastas Lietuvos pripažinimas de jure 1922 m. Jis pasakojo: "Man lankantis Washington valstybiniais reikalais, užėjau pas savo seną draugą Senatoriu Lodge (dabar tas pavadėdė senatoriaus tėvą). Mums bekalbant apie Europą, senatorius manęs paklausė: 'Ką manai apie Lietuvą, kurios atstovai čion neseniai apsilankė, prašydami, kad J.A.V. ją pripažintų?' 'Aš jam pareiškiau, kad mes turėtume Lietuvą pripažinti, ir jam papasakojau apie savo kontaktus su lietuvišiais Paryžiuje, Taikos Konferencijoje, kur aš dalyvavau kaip Prezidento Wilsono specialus įgaliotinis, ir nušviečiau Amerikos lietuvių pastangas atkurti savo senąją tėvynę ir jai padėti įsigyti tikrą demokratišką laisvę. Aš apibūdinau Herbert Hooverio nusiteikimą apie Lietuvos sun-

kią būklę pasėkoje Didžiojo Karo. Senatorius Lodge mane iš klausęs pareiškė: 'Gerai, pra-neš savo draugams New York'e, tegul atvyksta jų komitetas, o aš Kongrese viską sutvarkysiu, ir Lietuva bus pripažinta.' Tai išgirdęs, aš tą pat dieną perdaviau žinią Dr. Vinikui ir kitiems. Sekančią dieną Amerikos lietuvių Tarybos delegacija buvo Washington'e, ir J.A.V. ratifikavo Lietuvos pripažinimą', baigė p. Caldwell.

Tame laikotarpyje, kai Martynas Yčas, kartu su kitais Lietuvos delegatais, lankėsi Versalyje, klabendamas Prezidento W. Wilson'o duris, p. Caldwell rengė pasimatymus, bankietus, ir savo gausių pažinčių tarpe dėjo visas pastangas, kad tik lietuviams padėjus. P. Caldwell ten dalyvavo 1919 m. kaip ypatingas J.A.V. pramonės reikalams komisionierius. Jo pastangos prisidėjo prie Prancūzijos ekonominio atsikūrimo. Kitais metais p. Caldwell tapo savo krašto paties dalyvaujančiu Washington'e ir suteikė savo paramą, suradamas tinkamus kontaktus ir visur tardamas savo draugišką žodį.

Ponui Robert J. Caldwell mirus, pasaulis nustojo didelės asmenybės, pasiryžusios savo turtais ir gabumams paaukoti kilniam tikslui — kad pasaulis būtų geresnis jo ir ateities kartoms, ir kad mažų, kaip ir didelių, valstybių piliečiai galėtų gyventi laisvi ir laimingi. Jo atminimas bus pavyzdžiu visiems geros valios žmonėms ir mums primins, kad buvo suteikta pirmoji JAV paskala Vengrijai ir kitoms valstybėms per Tautų Lygą. Jis dalyvavo Amerikos politiniame ir visuomeniniame gyvenime ilgą laiką jis buvo J.A.V. Respublikonų Partijos patariamojo ir egzekutivinio komiteto pirmininku. Jis taip pat dalyvavo daugybėje labdarinių organizacijų ir pirmininkavo Komitetui

Daug gyvumo į Paryžiaus gyvenimą įneša Jungtinių Tautų Organizacijos šeštosios sesijos posėdžiai didžiausiose Trokadero Rūmuose. Tačiau pastarosiomis dienomis vidaus politikos reikalai užėmė pirmąją vietą aktualioje. Prancūzija pergyvena šešioliktąją po karo vyriausybės krizę. Penkis mėnesius pavaldęs ir didžiai pastūmėjęs pirmyn visą eilę labai svarbių europinių klausimų (šumano planas, Europos armija), Pleveno Ministrų Kabinetas krito. Plevenui nepavyko praversti įstatymų, kuriais buvo numatyti smarkūs apkarpymai — ekonomijos — suvalstybintame ūkyje (pradedant nuo geležinkelio ir socialinio saugumo įstaigose).

Pleveno kabinetas buvo sudarytas be socialistų kairėje ir be gaulistų dešinėje. Komunistai, aišku, jau kelinti metai yra nuolatini opozicijoje kiekvienai vyriausybei. Pats Plevenas priklauso UDSR — liberalų (tarp radikalų ir socialistų) partijai. Naujajį kabinetą bus ypatingai sunku sudaryti turint galvoje, kad nėra nei vienos partijos, ar artimesnių partijų grupės, turinčios aiškią daugumą. Ir Pleveno vyriausybė laikėsi tik tol, kol

rusų pabėgėliams šelpiti.

Per jo įtaką Lietuvai ir visą eilę kitų nuo karo nukentėjusių Europos tautų gavo pagalbą iš Hooverio Komiteto, kuris joms teikė drabužių, maisto, vaistų ir kitų reikmenų. Jis buvo Lietuvos valstybės apdovanotas Gelimino ordinu, ir taip pat už nuopelnus gavo ordinus nuo aštuonių kitų valstybių.

Kai Dr. J. Šliupas buvo Lietuvos atstovu Londone, p. Caldwell ten lankydamsis 1923-24 metų laikotarpyje daug padėjo savo įtaką iškelti Lietuvos prestatą ir per tai išplėsti Lietuvos prekybinius santykius su Vakarų valstybėmis. 1920 metais p. Caldwell lankėsi Lietuvoje, ir matėsi su Lietuvos Prezidentu A. Smetona ir visa eile Lietuvos pareigūnų. Jis džiaugėsi matydamas, kad Lietuva skubiai keliai iš griuvėsių ir daro pažangą savo ekonominiame, kultūriname ir moksliniame gyvenime, apie ką jis dažnai Amerikon sugrįžęs kalbėdavo.

Taip kaip po pirmojo Pasaulinio Karo, taip ir antram Pasauliniam Karui ištikus, p. Caldwell ištiesė pagalbos ranką šimtam nelaimės ištiktų žmonių. Jis man yra sykį pareiškęs, kad bėgyje vienu metu, jis išsiuntė virš 5000 maisto paketų. Jis gelbėjo ne tik maistu ir kitais reikmenimis, bet ir pinigais, taip pat ir su affidavitais, vizų išdavimu, ir kitokiais būdais. Jo dosni parama studentams, mokslui įstaigoms, visokeriopa parama pabėgėliams be tautybės skirtumo (tarp jų ir lietuviams), liudija jo plačias pažiūras, didelį žmoniškumą ir šielos gilumą.

Čia galima pažymėti, kad jis rėmė ir dalyvavo visuose Lietuvai Vaduoti Sąjungos surengtuose žygiuose Washington'e ir suteikė savo paramą, suradamas tinkamus kontaktus ir visur tardamas savo draugišką žodį.

Ponui Robert J. Caldwell mirus, pasaulis nustojo didelės asmenybės, pasiryžusios savo turtais ir gabumams paaukoti kilniam tikslui — kad pasaulis būtų geresnis jo ir ateities kartoms, ir kad mažų, kaip ir didelių, valstybių piliečiai galėtų gyventi laisvi ir laimingi. Jo atminimas bus pavyzdžiu visiems geros valios žmonėms ir mums primins, kad buvo suteikta pirmoji JAV paskala Vengrijai ir kitoms valstybėms per Tautų Lygą. Jis dalyvavo Amerikos politiniame ir visuomeniniame gyvenime ilgą laiką jis buvo J.A.V. Respublikonų Partijos patariamojo ir egzekutivinio komiteto pirmininku. Jis taip pat dalyvavo daugybėje labdarinių organizacijų ir pirmininkavo Komitetui

Pastabos iš Paryžiaus

socialistai, nors ir neįėję į vyriausybę, ją palaikė nebalsoudami prieš, ar susilaikydami nuo balsavimo, kada vyriausybė buvo pavojuje. Tačiau ir socialistų nuolaidoms priešio galas. Sutinkančios į eiti į naują ir socialistų nuolaidoms priešio galas. Sutinkančios į eiti į naują vyriausybę partijos turės padaryti didelių koncesijų, kol prieis bendros kalbos, kol suras parlamento daugumai priimtina liniją.

Valdžios užklusiuose kalbama, kad Pleveno vyriausybė kritusi ne dėl finansinių klausimų, jie buvo tik pretekstu, bet dėl Indokininijos. Karas Tolimuoje Rytuose Prancūzijai kainuoja nepaprastai brangiai tiek jaunimo gyvybėmis, tiek materialiai. Jei ne Indokininija ir Prancūzijos finansai būtų šiandieną kitoje padėtyje ir jos dalyvavimas Europos gynyboje būtų daug efektyvesnis. Parlamento dešinė linijai Indokininijoje nuolaidų nedaryti, o kairė nori sustabdyti "kraujo praliejimą", kaip čia spaudoje dažnai išsireiškia.

Labai rimtai kalbama apie galimumus pripažinti Mao Tungo režimą Kinijoje ir tuo iš jo išgauti pažadą neremti Indokininijos sukilimą. Tas klausimas labai opus. Anglija esą Prancūzijai siūlanti su Mao Tse Tungu susitarti. JAV matomai yra griežtai priešingos bet kokiam susitarimui su Raudonąja Kinija, kuri yra paskelbta agresorium prieš JAV ir kovoją prieš JTO karines jėgas remiančias Pietų Korėjiečius. Tuo klausimu esą net partijos didelių nuomonių skirtumų, pav. pas krikšč. demokratų (MRP) R. Šumanas aiškiai krypta į kairę ir Bidault į dešinę (liniję tartis su gaulistais).

Iš paskutinių JTO aktualijų pažymėtini rusų puolimai svarstant tremtinių klausimą. Aukštasis JTO komisaras tremtinių reikalams paprašė trečiosios socialinės ir žmogaus teisių komisijos paskirti dar 3 milijonus dolerių tremtinių remimui — gelbėjimui. Tai davė progos rusams ir jų satelitams išpilti visas savo pamazgas ty "išdavių" globėjy atžvilgiu. Rusų kaltinimai skambėjo kaž kaip fantastiškai. IRO ir panašias įstaigas jie išvadino "vergų plantacijoms verbavimo biurais", "šniųkų lizdais", "koncentracinių lagerių organizatoriais...", "valčių pirkliams..." net nurodymai už kiek vakaruose galima nusipirkti tremtinį vaiką — kainą svyruojanti apie 100 dolerių... (berniukai po 40.000 frankų ir mergaitės po 30.000 frankų).

Rusai dar pridėjo tokių perlu, matomai inspiruotų jų pačių režimu, "Vakaruose policija areštuoja tuos, kurie pareiškia norą grįžti į tėvynę, areštai vyksta naktimis ir naudojama jėga, areštuotieji dingsta nežinia kur..." O kitoje vietoje patys rusai paaiškina, kad tremtiniai deportuojami į tolimiausius kraštus... Tai Pavlovo žodžiai.

Dėl šių priežasčių rusai griežtai iš vakarų pareikalavo pateikti sąrašus visų tremtinių, esančių kiekvienoje vakarų valstybėje ir visus Sov. Sąjungos, jų okupuotų ir kontroliuojamų kraštų kilmės tremtinius grąžinti 1952 metų bėgyje...

Aišku, už tokių rusų pasiūlymus balsavo tik penki iš šešiosdešimties delegatų t. y. patys rusai; Ukraina, Baltudija, Lenkija ir Čekoslovakija.

Nors rusų "kaltinimai" ir neatlaikė sveiko proto kritikos, vis tik didžiosios Vakarų valstybės trečiojoje komisijoje rusus atstovaujantią Pavlovą ir jo draugams atsakė nurodymais, kokia laisve, net perdėta laisve, naudojosi rusų repatriacinės komisijos, kaip tremtiniai Vokietijos ir Austrijos lageriuose ga-

lėjo skaityti bolševikų spaudą, klausyti jų radiją ir net žiūrėti jų filmas... Tai juk visi lietuviai perėję per Vokietiją puikiai žino. Repatrijuotis niekas nedraudė ir iš 1.000.000 pabėgėlių — 70.000 grįžo. Tad 93% pasirinko laisvę ir 7% pasuko atgal. Niekam ir dabar niekas nedraudžia grįžti. Vakarai savo sienų nesaugo spygliuotų vielų užtvaromis ir minų laukais.

Bene geriausiai rusams atsakę prancūzų delegatas Rochefort. Nustebęs rusų iš Hitlerio pasiskolinta sistema, pagal kurią labai didelis melas pasidaro panašus į tiesą, Rochefort daleidžia, kad rusams trūksta vieno dalykelio. Rusams trūksta rakto, ne fiziškai į eiti į Vakarų pasaulį, bet jį suprasti. Tai mažas, paslaptinis raktukas, kuris kaip Melynbarzdžio pasakoje turi nešildomą kraujo dėmę, nes reikėjo kovos ir gyvybių tam raktui atkariauti. Mažas raktukas, be kurio viskas, kas dedasi šioje pasaulio pusėje gali atrodyti absurdiška. Be jo darbas atrodo vergija, tyla —

teroras, žinių stoka — areštas, įstojimas į kariuomenę — priverstinis užangažavimas. Tas raktelis yra ne kas kita, kaip laisvės pojūtis.

— Tas raktas neatidaro Rousso vartų, nes tik Rytų kolegų įsitikinę, kad pas juos yra rojus; mes kuklesni. Su tuo raktu mes į rojų neįeiname, bet įeiname į pasaulį, kur yra ir blogo ir gero, bet kur, bendrai paėmus, yra daug gerų norų. Nors ir ne rojiškas gyvenimas čia tremtiniams, bet faktas lieka faktas, jie į "aną rojų" grįžti nebeįeina. Mes žinome, koks didis gali būti gimtosios žemės ilgesys, ir jei tie tremtiniai čia lieka, tai ne todėl, kad čia jie priverstinai laikomi, kad jiems grąsoma, tai būtų įžeidimas tiems drąsiems vyrams ir moterims. Jie čia lieka tik todėl, kad jie laisvi ir vakarams pagrįsciau prikišama ne todėl, kad jie neleidžia tremtinių grįžti, bet todėl kad jie netrukdo jiems čia pasilikti...

J. Masiulis

Augustino paveikslų knyga

Jau pasirodė seniai garsinta Lietuvos paveikslų knyga. Fotografijos geros, daug yra tikrai meniškių nuotraukų (dalis jų jau nekarta teko kituose leidiniuose matyti), spaudos technika irgi gėra, tačiau galima daryti kai kurių prieštarių leidėjui. Pirmiausia blogi viršeliai, apraukai paprasčiausiu juodu popieriumi, kuris daro neestetišką įspūdį ir bemaž net nupliš. (Tokių yra tik maža dalis Red.). Reikėjo nepagalvoti poros dešėtų centų ir viršelius aptraukti koku kalendoru, bent nugarėlį. Žalia ar ruda spalva irgi darytų geresnį įspūdį. Jei jau parinkta gedulinga juoda spalva, tai reikėjo nors vieną žodį "Lithuania" įspausti aukso raidėmis. Dabar išeina taip, kad virvė nuvuta, bet mazgas neužmegstas. Padėtį šiek tiek gelbsti aplankas, su drobės ornamentais, bet jis greit susidėvės.

Knygos pradžioje yra V. Augustino įžanginis žodis lietuviškai, toliau Dr. B. Nemicko angliškas straipsnis "Our Country Lithuania" (p. 7-11) ir A. Bendoriaus lietuviškas straipsnis "Žvilgsnis į Tėvynę". Labai gaila, kad angliškame straipsnyje išbrovė stambių klaidų. Skaičiai apie Lietuvos plotą, tikrai mašinis, jie bandomi atitaisyti atskirame lapelyje "Correction of errors", bet yra likę ir neatitaisyti klaidų: "nineteenth century" vietoj "ninth" (p. 7) ir "1344" vietoj "1444" (p. 8). Vietoj "expressive arts" (p. 10) reikėjo rašyti "decorative arts", Yra klaidų ir angliškose paruošose po paveikslais. Tai vis apgalvinti dalykai, kurių galima buvo (ir reikėjo!) išvengti.

Nežiūrint šių trūkumų, knygą bus malonu pavartyti kiekvienam lietuviui, o ir kitataučiai suveiči galima drąsiai duoti į rankas.

Kai palyginti šią knygą su kun. A. Miluko 1900 m. Amerikoje išleistu "Lietuvišku Albumu", tai matyti milžiniška pažanga visais atžvilgiais.

V. Augustinas, Our Country Lithuania. Išleido "Vaga", spaudė Tėvų Pranciškono spaustuve, Brooklyn, N. Y., 1951, 118 ps. (102 fotografijos). Kaina \$5.00.

J. B.

Kas neolituanams trugdė?

Gerb. Dirvos redakcija, prašau įdėti artimiausiam laikraščiui numeryje šį mano pareiškimą:

K. S. Karpus savo pastaboje, Seniau ir Dabar, Dirvos Nr. 1 š. m. rašo. 1923 m. gruodžio 24 d. atvyko iš Lietuvos tautininkų studentų delegacija rinkti aukas studentų bendrabučiui Kaune. Socialistai, komunistai ir katalikai sukėlė prieš juos žiaurią agitaciją. Kad tą dalyką geriau nušviestų noriu pateikti keletą faktų.

Tuo metu atvyko iš Lietuvos du tautininkų korporacijos Neolituanai atstovai, kad parinkus auką savo projektuojamam bendrabučiui Kaune. Jie atsivėję rekomendacijas — laiškus nuo amerikiečių gerai pažįstamo, Kauno burmistro adv. Jono Vileišio ir kanauninko Tumo.

Brooklyne buvo suorganizuotas Studentų Bendrabučiui remti komitetas, kurio sekretorium kokia laisve, net perdėta laisve, naudojosi rusų repatriacinės komisijos, kaip tremtiniai Vokietijos ir Austrijos lageriuose ga-

tine "Sandara", išeinanti Bostone. Jos administratorius ir redaktorius darė įvairias klūtis, kad tik tokia rinkliava nepasisektų. Esu įdėjęs porą Sandaros numerių iš 1924 m. Brooklyne esantiems neolituanams į jų archyvą.

Patrijotiškieji sandariečiai visgi tokiai žiauriai agitacijai nepasidavė ir gausiai minimus atstovus rėmė.

Kas link socialistų ir komunistų, tai į juos nė nebuvo kreiptasi. Kas link katalikų, tiesa, oficialiai tūli kraštutiniai kr. dem. šūliai pranešė, kad neturint Lietuvos vyskypų paludimų, jie tokio vajuos nerems, bet jų laikraščiai taip žiauriai nepuolė. Paskiri klebonai, tuodu atstovų mielai priimdavo, patys aukodavo ir dar iš sąskylos pagarsindavo tas jų prakalbas ir leisdavo parapijos salėje susirinkimus turėti. Tat mesti bendrai katalikų srovei tokį apkalatinimą būtų neįsimeilinga ir neteisinga.

Pr. Narvydas, Brooklyn, N. Y.